

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

Закон за изменение и допълнение
на Административнопроцесуалния кодекс

(Обн. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.94 от 31 Октомври 2008г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.100 от 21 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.39 от 20 Май 2011г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Октомври 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.104 от 3 Декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 25 Март 2014г.)

§1. Чл.13а се изменя, като думите „предоставяне на административни услуги“ се заменят с „издаването на индивидуални административни актове“.

§2. Заглавието на Глава трета се изменя така:

„Страни, представителство и съобщения“

§3. Ал.1 на чл.18 се изменя, като се създава изречение второ със следното съдържание:

„Неперсонифицираните организации се представляват от определено от членовете на организацията лице”.

§4. Създава се нов чл.18а „Електронни съобщения“ със следното съдържание:

1. Създава се алинея 1 на нов чл. 18а, както следва: „(1) Съобразно техническите възможности, исканията, жалбите и съобщенията могат да се изпращат до държавните и местните органи, до съдилищата, прокуратурата, съдебните изпълнители по електронен път, чрез

лицензиран пощенски оператор, по факс или по друг начин, оповестен от съответния орган на Интернет страницата му.“

2. Създава се алинея 2 на нов чл. 18а, както следва: „(2) Държавните и местните органи, съдилищата, прокуратурата и съдебните изпълнители осигуряват техническата възможност исканията, жалбите и съобщенията по настоящия кодекс да се подават по електронен път, подписани с електронен подпис. Начинът на подаване на документите подписани с електронен подпис, се описва на Интернет страницата на съответния орган.“

3. Създава се алинея 3 на нов чл. 18а, както следва: „(3) Всеки заявител, жалбоподател или ищец е длъжен да предостави на водещия производството (на административния) орган адрес на електронна поща или друг актуален електронен адрес, телефон или факс за призоваване и получаване на документи и съобщения, ако разполага с такива.“

4. Създава се алинея 4 на нов чл. 18а, както следва: „(4) Държавните и местните органи, съдилищата, прокуратурата, съдебните изпълнители, организациите и адвокатите, участници в производствата по този кодекс, задължително посочват електронен адрес при условията и по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис и Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО за призоваване и получаване на документи и съобщения, свързани със започнало производство.. Съобразно Регламент (ЕС) № 910/2014 системата за електронни съобщения автоматизирано генерира отговор до подателя за изпратеното съобщение.“

5. Създава се алинея 5 на нов чл. 18а, както следва: „(5) Всички комуникации между държавните органи, съдилищата, прокуратурата, съдебните изпълнители, организациите и адвокатите се осъществяват по електронен път при условията и по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис, Закона за електронното управление и Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО. При временна обективна невъзможност да се използва този вид комуникации, съобщенията се изпращат и по друг начин, уреден в настоящия кодекс или в специален закон.“

6. Създава се алинея 6 на нов чл. 18а, както следва: „(6) Всички граждани, които са страни в производства по този кодекс, задължително посочват адрес на електронна поща или мобилен телефон за призоваване и получаване на документи и съобщения, свързани със започнало

производство. Посочената система за електронна поща или системата за SMS трябва автоматизирано да генерира и връща потвърждение за получаването на съобщението.“

§5. Чл.20 се изменя и допълва така:

1. В ал.6 думата „дадено“ се заменя с „поискано и при спазване на чл.53“.

2. Създава се нова ал.9:

„(9) Недействително е споразумението, което:

1. е сключено при липсата на съгласие;
2. е сключено между ненадлежащи страни;
3. е сключено или одобрено от некомпетентен орган;
4. не е извършено в предвидената в ал.5 форма;
5. е сключено в нарушение на материалния закон;
6. е сключено при съществено нарушение на административнопроизводствените правила;
7. не съответства на целта на закона;
8. е сключено при заплашване, крайна нужда, измама, или има невъзможен предмет.“

§6. Чл.21 се изменя и допълва така:

1. В ал.2 след думата „задължения“ се поставя запетая и се добавят думите „когато волеизявлението е от значение за признаване, упражняване или погасяване на права или задължения“.

2. В ал.5 се добавя изречение второ: „Не са индивидуални административни актове волеизявленията, с които се обявяват условията за участие в състезателно производство по издаването на индивидуални административни актове.“

§7. Чл.22 се изменя и допълва така:

1. В т.1 след думата „производство“ се добавя „по издаването им“ а след израза „естеството им“, се поставя запетая и се добавят думите „което очевидно е несъвместимо с производството по този раздел“;

2. В т.2 след думите „Министерския съвет” се добавят думите „с изключение на чл.21, чл.25, чл.26, чл.58, чл.59, ал.1, чл.60, чл.61 и чл.62, ал.1 и 2”.

§8. Създава се нов чл.23а:

„Съобщения

Чл.23а. (1) Когато съобщаването по този раздел не може да се осъществи по реда на чл. 18а, то може да се извърши чрез устно уведомяване - пряко или по телефон с отбелязване на датата и подписа на съответното длъжностно лице. Съобщаването може да се осъществи и чрез изпращане на кратко текстово съобщение (SMS) на посочен мобилен телефон. Когато страната е посочила електронен адрес или мобилен телефон, съобщаването се смята за осъществено при удостоверяване с електронен запис за получаване на електронното съобщение в системата за електронна поща, системата на посочения друг електронен адрес или системата за SMS, независимо дали същото е било прочетено от получателя. Посочената система трябва автоматизирано да генерира и връща потвърждение за получаването на съобщението. Съобщаването е редовно и в случай, че посоченият електронен адрес или телефонен номер са били закрити, без административният орган да е бил уведомен за промяната.

(2) Когато съобщаването не може да осъществено по реда на предходната алинея, включително и поради това, че страната не е била длъжна да посочи електронен адрес или мобилен телефон, то се извършва чрез връчване на последния адрес, посочен от страната, или при липса на такъв – на адреса, на който страната е получавала съобщения или е била призована за последен път в производството. Когато няма адрес, който страната е посочила или на който е призовавана, на страната се връчват съобщения:

1. за граждани - по настоящия адрес, а при липса на такъв или когато не могат да бъдат намерени на този адрес - по постоянния адрес. Ако и по постоянен адрес няма кой да получи съобщението, се връчва по месторабота му;

2. за организации – ако са вписани в действащ регистър – по последния посочен в регистъра адрес.

(3) Гражданин, който не е представляван от пълномощник и който по време на административното производство замине в чужбина, без да е посочил електронен адрес или мобилен телефон, е длъжен да посочи електронен адрес, мобилен телефон, или актуален адресат за връчване на съобщения в седалището на административния орган. Гражданинът е

длъжен да посочи електронен адрес или мобилен телефон на адресата. Същото задължение имат законният представител, попечителят и пълномощникът на страната.

(4) Когато лицето по ал.3 не изпълни задълженията си по предходната алинея, всички съобщения се прилагат към административната преписка и се смятат за връчени.

(5) Когато съобщението не може да бъде връчено по реда на предходните алинеи и когато, независимо от изискванията на настоящия кодекс, страната не е посочила начин за уведомяване, или когато адресът на страната не е известен или тя не е намерена на посочения от нея адрес, съобщението се поставя на официалното табло за обявления за срок от три дни и се публикува на Интернет страницата на административния орган за срок до приключване на административното производство. В този случай, съобщението се счита за връчено на датата на извършване на последното от двете посочени действия и това се удостоверява с отбелязване по административната преписка, дата и подпис на съответното длъжностно лице“.

§9. Ал.2 на чл.26 се отменя.

§10. Чл.29. се изменя и допълва така:

1. Ал.1 се изменя така: „(1) Ако в специален закон не е предвидено друго, исканията от граждани за издаване на индивидуални административни актове се подават писмено или устно, като заявителят избира формата и начина на заявяване. Организацията подават исканията си писмено“.

2. Ал.2 се изменя така: „(2) Писменото искане съдържа пълното име и адреса на гражданина или организацията, от които изхожда, естеството на искането, дата и подпис. Заявителят е длъжен да предостави адрес на електронна поща или друг електронен адрес, телефон или факс, ако разполага с такива. Искането съдържа и други задължителни елементи, ако такива са предвидени в специален закон“.

3. Ал.3 остава непроменена.

4. Ал.4 се отменя.

5. В ал.5 се добавят второ и трето изречение със следното съдържание: „В протокола се отбелязват пълното име и адреса на гражданина или организацията, от които изхожда, естеството на искането, дата и подпис. Заявителят е длъжен да предостави адрес на електронна

поща или друг електронен адрес, телефон или факс, ако разполага с такива“.

6. Ал.6 остава непроменена.

§11. Чл.38 се изменя и допълва така:

1. В края на заглавието се добавят думите „**и на другите участници в производството**“.

2. В текста след „страните“ се добавят думите „и другите участници“.

§12. Чл.42 се отменя.

§13. Чл.47, ал.1 се изменя, като след „призовката“ се добавят думите „или съобщението, направено на електронен адрес, устно по телефон, чрез SMS или по факс,“.

§14. Чл.57 се изменя и допълва така:

1. Ал.5 се изменя така:

„(5) Извън случаите по ал.4 или когато е необходимо да се даде възможност на други граждани или организации да се защитят, актът се издава до един месец от започване на производството“.

2. Ал.9 се отменя.

§15. В чл.58 се правят следните изменения и допълнения:

1. Добавя се нова ал.2:

„(2) В специални закони може да се предвиди, че непроизнасянето в срок се смята за мълчаливо съгласие да се издаде актът със съдържанието, поискано от заявителя. С индивидуалния административен акт, изразен чрез мълчаливо съгласие, не може да се създават задължения за лица извън заявителя“.

2. Досегашната ал.2 става ал.3.

3. Досегашната ал.3 става ал.4 и се изменя така:

„(4) Когато по административен или по съдебен ред бъде отменен мълчалив отказ или в предвидените случаи – мълчаливо съгласие, смята се за отменен и изричният отказ или изричното съгласие, последвали преди решението за отмяна“.

4. Досегашната ал.4 се отменя.

5. Създава се нова ал.5 със следното съдържание:

„(5) Съдържанието на мълчаливото съгласие се определя от органа по изпълнението, когато този орган е съдебен изпълнител. Когато мълчаливото съгласие не подлежи на изпълнение от съдебен изпълнител, заявителят е длъжен в едноседмичен срок от настъпването на мълчаливото съгласие да поиска съдържанието му да се определи от съдебен изпълнител от района на административния орган, производството пред който е завършило с мълчаливото съгласие. Наличието на мълчаливо съгласие се доказва с копие от заявлението и входящ номер, удостоверяващ получаването му в деловодството на административния орган и писмена декларация от заявителя, че не му е съобщен изричен акт в тридневен срок от изтичането на срока за произнасяне на този орган. Мълчаливото съгласие може да се доказва и с други незабранени със закон средства. В тридневен срок от определяне на съдържанието на мълчаливото съгласие по реда на тази алинея, съдебният изпълнител уведомява за това административния орган, който е трябвало да издаде акта”.

§16. В чл.60 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал.2 със следното съдържание:

„(2) Разпореждането за предварително изпълнение се мотивира.”

2. Досегашните разпоредби на ал.2-7 стават ал. 3-8.

§17. В Чл.61 се правят следните изменения и допълнения:

1. Заглавието на чл. 61 се изменя на „**Съобщаване на акта**“.

2. В ал.1 се добавя изречение второ: „Незабавно след издаването на акта административният орган го публикува на интернет страницата си“.

3. Създава се нова ал.2 със следното съдържание:

„(2) Административните актове се съобщават на страните чрез връчване на преписи от тях. Когато страната е посочила електронен адрес или факс, съобщаването се извършва чрез него и се смята за осъществено при удостоверяване с електронен запис за получаването на електронното съобщение в посочената система, независимо дали същото е било прочетено от получателя. Посочената система трябва автоматизирано да генерира и връща потвърждение за получаването на съобщението. Съобщаването е редовно и в случаите когато посоченият електронен адрес или номер на факс са били закрити, ако административният орган не е бил уведомен за промяната“.

4. Досегашната ал.2 става ал.3 и се изменя така:

„(3) Съобщаването може да се извърши чрез устно уведомяване за съдържанието на акта, което може да стане пряко или по телефон. В този случай то се удостоверява с отбелязване, дата и подпис на съответното длъжностно лице“.

5. Досегашната ал.3 става ал.4 и се изменя така:

„(4) Индивидуалният административен акт може да бъде получен на посочен точен адрес, в случай, че е заявено получаване чрез лицензиран пощенски оператор“.

6. Досегашната ал.4 става ал.5 и се изменя така:

„(5) В случай, че съобщаването на акта не може да стане по реда на ал.2-4, то се извършва по другите начини, посочени в чл23а“.

§18. В чл.64 след думата „административнопроизводствените” се добавя думата „волеизявления,”, а след думата „действия” се добавят думите „и бездействията”.

§19 . Чл.74 се изменя така:

„Субсидиарно прилагане

Чл.74. За неуредените в този раздел въпроси се прилагат (съответно) относимите разпоредби на раздел I (от тази глава)“.

§20. В ал.2 на чл.84 се добавя изречение второ, както следва:

„За заинтересованите лица, на които за образуването на производството не е съобщено, срокът по предходното изречение е двумесечен от изтичането на срока за произнасяне”.

§21. В чл.90 се правят следните изменения:

1. Ал.1 се изменя така:

„(1) Индивидуалните административни актове не се изпълняват, преди да са изтекли сроковете за тяхното оспорване, а при подадена жалба или протест - до решаването на спора от съответния орган“.

2. Т.2 на ал.2 се изменя така:

„2. със закон, с разпореждане по чл.60 или с определение по чл.167 е допуснато предварително изпълнение на акта“.

§22. В ал.1 на чл.97 се добавя второ изречение:

„Когато органът отхвърли жалбата или протеста, мотивите за това решение се считат за част от мотивите на административния акт“.

§23. В чл.114 се създава нова ал.8:

„(8) Съобщаването на решението на административния орган на подателя на предложението или сигнала става по реда на чл.61“.

§24. Чл.116 се изменя така:

„Чл.116. Производството по предложение и сигнал приключва или с решение за отказ да се уважат същите, или с изпълнение на съответното положително решение“.

§25. Създава се нов чл.128а със следното съдържание:

„Искове за обявяване на нищожност на решения и определения, постановени от административните съдилища и Върховния административен съд

Чл. 128а. (1) Исковете за обявяване на нищожност на решения и определения, които преграждат по-нататъшното развитие на производството, постановени от административните съдилища, могат да се предявяват безсрочно.

(2) Исковете се подават пред съда, чийто съдебен акт се оспорва.

(3) Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд.“

§26. В чл.132, ал.2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Т.1 се изменя така:

„1. оспорванията срещу подзаконовите нормативни актове на Министерския съвет, министър-председателя, заместник министър-председателите и министрите.

2. В т. 2 на ал.2 се добавя изречение второ със следното съдържание:

„Когато тези органи са делегирали правомощията си на длъжностни лица или органи, издадените от тях по делегация административни актове се оспорват пред съответния административен съд;”.

3. В т.3 на ал.2 след думите „Висшия съдебен съвет“ се поставя запетайка и се добавят думите „освен ако в закона е предвидено друго.”

4. Т.4 на ал.2 се отменя.

5. Т.5 на ал.2 се изменя така:

След думата „решения” се добавят думите „на административните съдилища и на Върховния административен съд”.

6. Т.6 на ал.2 се изменя така:

След думата „разпореждания” се добавят думите „на административните съдилища и на Върховния административен съд”.

7. Т.7 на ал.2 се изменя така:

„7. искания за отмяна на влезли в сила съдебни актове по административни дела на административните съдилища и на Върховния административен съд”.

8. Т.8 на ал.2 се отменя.

9. Създава се нова ал.3 със следното съдържание:

„(3) В специален закон само в изключителни случаи пред Върховния административен съд може да се допусне обжалване и на други актове, когато особено важни обстоятелства налагат това”.

§27. В чл.136 се отменя ал. 4.

§28. Чл.137 се изменя така:

„Съобщения

Чл.137. (1) Съобщенията за организация, която е била страна в производството по издаване на административния акт, се изпращат на посочения от нея електронен адрес в производството по издаване на административния акт. Ако жалбоподател е организация, която не е участвала в производството по издаване на административния акт, тя е длъжна с жалбата си да посочи актуален електронен адрес за призоваване.

(2) Съобщенията за страна, представлявана от адвокат, се извършват на електронния адрес на адвоката. Всеки адвокат е длъжен да извести чрез електронно съобщение Висшия адвокатски съвет за електронния адрес по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис и Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО, на който може да бъде призован. Съдилищата правят справки за електронния адрес на адвокатите в нарочно създадена за целта Интернет страница на Висшия адвокатски съвет, достъпна само за

служебно ползване от съдилищата. Когато адвокат не е изпълнил задължението си да извести Висшия съдебен съвет за електронния си адрес, същият се счита за уведомен за всички процесуални актове и действия по делото.

(3) Страните в производството, извън тези по ал.1 и ал.2, се уведомяват за жалбата по реда на ал.4.

(4) Съобщенията за гражданин – страна в производството, се извършват:

1. чрез изпращане на съобщение на електронна поща или на друг електронен адрес, чрез SMS или по факс, когато страната е посочила такива. При всички случаи, когато страната е посочила електронен адрес или мобилен телефон, съобщаването се смята за осъществено при удостоверяване с електронен запис за получаване на електронното съобщение в системата за електронна поща, системата на посочения друг електронен адрес или системата за SMS, независимо дали съобщението е било прочетено от получателя.. Посочената система трябва автоматизирано да генерира и връща потвърждение за получаването на съобщението. Съобщаването е редовно и в случай, че посочените електронен адрес или телефонен номер са били закрити, без съдът да е бил уведомен за промяната;

2. по телефон, което се удостоверява с отбелязване, дата и подпис на извършилото го длъжностно лице;

3. чрез връчване на съобщението на адреса, на който страната е получавала съобщение или е била призована за последен път в производството пред административния орган, освен ако по делото е посочила друг адрес. Когато няма адрес, който страната е посочила или на който е призовавана, на страната се връчват съобщения:

а) за граждани - по настоящия адрес, а при липса на такъв или когато не могат да бъде намерени на този адрес - по постоянния адрес. Ако и по постоянен адрес няма кой да получи съобщението, то се извършва по месторабота;

б) за организации – ако са вписани в действащ регистър – по последния посочен в регистъра адрес.

(5) На страна в производството, на която съобщението не може да бъде връчено по описаните начини, включително и поради това, че е с неизвестен адрес или не е намерена на посочения от нея адрес, в тридневен срок от установяване на тези обстоятелства съобщението се изпраща за публикация и в едноседмичен срок от получаването му се обявява в "Държавен вестник" и производството продължава.

(6) Когато страни в производството, се представляват от общ пълномощник или представител, съобщаването може да бъде извършено чрез него.

(7) Ако се налага да се извършат еднакви съобщения за повече от 10 страни в производството, които нямат общ пълномощник или представител, председателят на състава може да разпорежи за следващите процесуални действия оповестяване чрез "Държавен вестник". Разпореждането се съобщава на страните.

(8) На страните, на които е връчено съобщение или призовка по делото, не се изпращат последващи съобщения и призовки, освен ако делото е било отсрочено в закрито заседание или по-нататъшният му ход е бил преграден.

(9) Гражданин, който не е представляван от пълномощник и който по време на производството замине в чужбина за повече от 20 дни, без да е посочил електронен адрес или мобилен телефон, е длъжен да посочи електронен адрес, мобилен телефон или актуален адресат за връчване на съобщения в България. Гражданинът е длъжен да посочи електронен адрес и мобилен телефон на адресата. Същото задължение имат законният представител, попечителят и пълномощникът на страната.

(10) Когато лице по ал.8 не изпълни задълженията си по предходната алинея, всички съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени. За тези последици лицата по ал.8 се предупреждават от съда при връчване на първото съобщение.

(11) Всяко съобщение или призовка, всяко искане или жалба, всеки подаден документ, всеки акт на съда и всяко друго правно действие по делото се публикуват в Интернет страницата на съответния съд под номера на съответното дело в 3-дневен срок от постановяване на съответния съдебен акт или извършване на съответното действие.“

§29. Чл.138 се изменя така:

„Призовки, връчване на съдебни актове и книжа по делото

Чл. 138. (1) Призовките се връчват по реда на чл. 137.

(2) Доколкото не е предвидено друго в този кодекс, съдебните актове или книжата по делото се съобщават на страните чрез изпращане на преписи по начините, предвидени в чл. 137, които дават възможност за връчване на акта или съответния документ.

(3) Когато съдебен акт или книжа по делото не могат да бъдат връчени по реда на предходните алинеи, на страната се изпраща

съобщение за наличието на съдебния акт или книжа по делото - публикувани на Интернет страницата на съда и/или налични в съда“.

§30. Чл.141 се отменя. На негово място се създава нов чл.141:

„Чл.141. Инспекторатът към ВСС контролира в еднаква степен спазването на всички срокове, както преклузивните, така и инструментивните, по този кодекс.“

§31. Създава се нов чл.141а, както следва:

„Отлагане на делото

Чл.141а. При отлагане на делото следващото заседание се насрочва в срок до един месец.“

§32. Чл.143 се изменя така:

1. Ал.1 придобива следното съдържание:

„(1) Когато съдът отмени обжалвания административен акт, мълчаливото съгласие или отказа да бъде издаден административен акт, държавните такси, разноските по производството и възнаграждението за един адвокат, ако подателят на жалбата е имал такъв, се възстановяват от бюджета на органа, издал отменения акт или отказ или постановил мълчаливото съгласие“.

2. Създава се нова ал.5 на чл.143:

„(5) Разноските за общия представител се понасят от административния орган съобразно уважената част от оспорването“.

§33. В края на т.1 на чл.145, ал.2 се добавя израза „или мълчаливото съгласие;“.

§34. В края на ал.2 на чл.149 се добавя изречение второ, както следва: „За заинтересованите лица, на които образуването на производството не е съобщено, срокът по предходното изречение е двумесечен от изтичането на срока за произнасяне“.

§35. Ал.2 на чл.152 се изменя така:

„(2) Оспорващият е длъжен да приложи към жалбата или протеста всички доказателства, с които разполага и да посочи конкретните

обстоятелства, които ще доказва с тях, както и да направи изчерпателно доказателствените си искания, включително при искане за възлагане на експертиза да посочи задачите към експертизата“.

§36. Чл.156, ал.1 се изменя така:

„(1) При всяко положение на делото със съгласието на останалите ответници и на заинтересованите страни, за които оспореният акт е благоприятен, административният орган може да оттегли изцяло или частично оспорения акт или акта, изразен чрез мълчаливо съгласие или да издаде акта, чието издаване е отказал”.

§37. В края на ал.2 на чл.158, след думите „7 дни“ се добавя следният текст: „и се публикува на интернет страницата на водещия производството орган. В този случай, съобщението се счита за връчено на датата на извършване на последното от двете посочени действия“.

§38. В чл.160 се отменя ал. 2.

§39. Ал.2 на чл.163 се изменя така:

„(2) В 14-дневен срок от получаването на преписа всяка от страните може да представи писмен отговор и е длъжна да приложи всички доказателства, с които разполага и да посочи конкретните обстоятелства, които ще доказва с тях, както и да направи изчерпателно доказателствените си искания, включително да посочи задачите на евентуална експертиза.“

§40. Чл.164 се изменя така:

1. Досегашният текст става ал.1 и в края му се добавят думите „с изключение на случаите по ал.2“.

2. Създава се нова ал.2 със следното съдържание:

„(2) Административният съд разглежда делото по оспорване на подзаконов нормативен акт и на акт на Българската народна банка в състав от трима съдии”.

§41. Чл.165 се изменя така:

„Състав на Върховния административен съд

Чл.165. Върховният административен съд разглежда делото в състав от един съдия. Делата по оспорване на административни актове на колективни органи, подсъдни на Върховния административен съд като първа инстанция, а също и когато делото не подлежи на касационно обжалване, се разглеждат в състав от трима съдии“.

§.42. В чл.168 се създават нови ал. 4, 5, 6, 7 и 8:

„(4) Съществени нарушения на административнопроизводствените правила са:

1. Когато административният орган не е установил по реда и със средствата, предвидени в този кодекс фактите и обстоятелствата от значение за случая;

2. Когато вследствие на нарушаване на задължението за уведомяване страната е била лишена от възможността да участва в производството по издаване на индивидуален административен акт.

(5) При проверка на законосъобразността на акта съдът проверява основанията за оспорване по реда на изброяването им в чл.146.

(6) Когато съдът установи нищожност на акта на някое от основанията в чл.146, той прогласява нищожността на акта без да проверява дали са налице следващите основания на чл.146.

(7) Когато съдът установи наличието на съществено процесуално нарушение, посочено по ал.4, той отменя акта и връща делото на административния орган без да проверява следващите основания по чл.146.

(8) При нарушения на административнопроизводствените правила извън изброените по ал.4 административният акт не се отменя, ако съдът установи, че актът е издаден в съответствие с материалноправните разпоредби и при обвързана компетентност или при оперативна самостоятелност, ако горестоящият орган се е произнесъл, че актът е целесъобразен.

(9) В случаите, когато актът е издаден при оперативна самостоятелност и горестоящ административен орган не се е произнесъл по целесъобразността му, съдът отменя акта, ако установи, че нарушението на административнопроизводствените правила е могло да доведе до друго решение в рамките на оперативната самостоятелност на административния орган.“

§43. Чл.170 се изменя и допълва така:

1. Ал.1 се изменя така:

„Чл.170. (1) Административният орган и лицата, за които оспореният административен акт е благоприятен, както и лицата, които се ползват от настъпило мълчаливо съгласие, трябва да установят съществуването на фактическите основания и законовите изисквания за издаването на акта“.

2. Създава се нова ал.3:

„(3) Съдът не е длъжен да напътва страните за разпределението на установената в този член доказателствена тежест“.

§44. В чл.171 се създава нова ал.6 със следното съдържание:

„(6) Събирането на доказателства се изчерпва в производството пред първата инстанция, включително и когато административният акт по силата на закон се оспорва пред несъдебна инстанция, чието решение се обжалва само пред касационна съдебна инстанция по реда на този кодекс.“

§45. Ал.3 и ал.4 на чл.172 се отменят.

§46. Чл.173, ал.4 се изменя така:

„(4) При отказ или при мълчаливо съгласие на некомпетентен да издаде административен акт орган, съдът обявява отказа или съгласието за нищожни и изпраща делото като преписка на съответния компетентен орган“.

§47. В чл.176 се правят следните изменения:

1.В ал.1 се добавя второ изречение със следното съдържание:

„За съда едномесечният срок започва да тече от датата на обявяване на съдебното решение, а за страните - от датата на връчване на съобщението по чл.138“.

2.Ал.2 се изменя по следния начин:

„(2) Съдът съобщава на насрещната страна за исканото допълване с указания за представяне на отговор в едноседмичен срок. Искането се разглежда с призоваване на страните в открито заседание,когато съдът прецени това за необходимо с оглед обстоятелствата по спора.Съдът постановява допълнително решение, което подлежи на оспорване по реда на първоначалното решение.“

§48. В чл.181 се създава нова ал.4:

„(4) Определението за спиране на действието или на изпълнението на общия административен акт се обнародва в „Държавен вестник“. Определението, с което се отменя определението за спиране на действието или на изпълнението на общия административен акт се оповестява по същия ред“.

§49. Чл.191 се изменя така:

„Подсъдност и състав на съда

Чл. 191. Оспорванията на подзаконови нормативни актове се разглеждат от съответния административен съд в състав от трима съдии, освен когато в този кодекс или в закон се предвижда оспорване пред Върховния административен съд. Върховният административен съд разглежда делото в състав от трима съдии”.

§50. Чл.194 се изменя по следния начин:

„Обнародване на съдебното решение

Чл.194. Влязлото в сила съдебното решение, с което се обявява нищожност или се отменя подзаконовият нормативен акт се обнародва по начина, по който е бил обнародван актът, и влиза в сила от деня на обнародването му.”

§51. Чл.202 се изменя така:

„Обжалване на отказ да се допусне възобновяване по чл.103, ал.3, обжалване на постановлението за спиране на административното производство и обжалване на отказ да се възобнови спряно административно производство

Чл.202. По реда на този раздел се обжалват:

1. отказ да се допусне възобновяване по чл.103, ал.3;
2. актът за спиране на производството за издаване на административен акт;
3. отказ да се възобнови спряно административно производство.“

§52. Създава се нов чл.202а:

„Обжалване на мълчаливо съгласие от административния орган

Чл.202а. (1) Съдържанието на мълчаливото съгласие, определено от орган по изпълнението по реда на чл.58, ал.5, може да се обжалва по реда

на този раздел от органа, който е трябвало да издаде акта, в 14-дневен срок от получаването на постановлението по чл.271а, ал.2 от този кодекс.

(2) Съдът установява дали е настъпило мълчаливо съгласие. Ако има мълчаливо съгласие, съдът проверява дали органът по изпълнението правилно е определил съдържанието на административния акт. Ако съдържанието не е правилно определено, съдът определя съдържанието на акта, изразен с мълчаливото съгласие“.

§53. Създава се нов чл.204а със следното съдържание:

„Държавна такса

Чл.204а. Държавната такса за предявяване на иск по реда на тази глава се определя по реда, по който се определя таксата по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди”.

§54. В чл.211 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал.1 се изменя така: „Жалбата се подава до касационния съд чрез съда, който е постановил решението, в 14-дневен срок от деня на съобщаване на решението по реда на чл.138.”

2. В ал.2 думите „Върховния административен съд” се заменят с думите „касационния съд”.

§55. В чл.212 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал.1, т.4 се изменя така:

„4. посочване на касационните основания по чл.209 и обосновка на конкретните пороци на решението, съставляващи съответното касационно основание”.

2. Ал.2 се изменя така:

„(2) Касационната жалба се подписва от адвокат или юрисконсулт, освен когато жалбоподателят или неговият представител има юридическа правоспособност. Жалбоподателят е длъжен да приложи към жалбата всички доказателства, с които разполага, ако такива са допустими в съответното касационно производство”.

§56. В чл.213, т.3 след думата „дължи” се добавят думите „или молба по чл.227а, ал.2”.

§57. Създава се нов чл. 213а със следното съдържание:

„Отговор на касационната жалба

Чл.213а. (1) След като приеме жалбата или протеста, първоинстанционният съд изпраща препис от нея заедно с приложенията на другата страна, която в 14-дневен срок от получаването им може да подаде отговор. За отговора се прилагат съответно изискванията за касационната жалба.

(2) След подаването на отговора или след изтичането на срока по ал. 1 делото се изпраща на съда по касационното производство.

§.58. Създава се чл.213б със следното съдържание:

„Оставяне на жалбата и протеста без движение

Чл.213б. (1) Ако касационната жалба или протестът не отговарят на изискванията на чл. 212 и чл. 213, председателят на съда по касационното производство или неговите заместници, респективно председателя на отделението с разпореждане ги оставя без движение и изпраща съобщение на оспорващия да отстрани нередовностите в 7-дневен срок от получаването му.

(2) Ако нередовностите не бъдат отстранени в срока по алинея 1 председателят на съда по касационното производство или неговите заместници, респективно председателят на отделението с разпореждане оставя жалбата или протестът без разглеждане и прекратява производството по делото. Когато нередовностите се открият в течение на производството съдът процедира по същия начин като постановява определение.

(3) С разпореждане на лицата по алинея втора касационната жалба се връща на първоинстанционния съд и когато е подадена след изтичането на срока за обжалване

(4) Актът по предходните алинеи може да се обжалва с частна жалба. Определението на съда по жалбата е окончателно.”

§59. Чл. 215 се изменя и допълва така:

1. Заглавието на чл. 215 се изменя на **„Оставяне на жалбата и протеста без разглеждане и прекратяване на касационното производство”**

2. Досегашният текст на чл.215 става ал.1.

3. Т.1 на чл.215, ал.1 се допълва, като в края на настоящия текст се поставя запетайка и се добавя фразата „освен в случаите по чл.210, ал.2“.

4. В чл.215, ал.1 се създава се нова т.6 със следното съдържание:

„т.6. са подадени срещу касационно решение.“

5. Създава се нова ал.2 на чл.215 със следното съдържание:

„(2) При наличието на основанията по алинея първа съдът с определение оставя касационната жалба или протеста без разглеждане и прекратява касационното производство.Определението може да се обжалва с частна жалба.“

§60. Чл. 216 се отменя.

§61. Чл. 217, ал.1 се изменя така:

„Разглеждане на делото

Чл.217. (1) Делото се разглежда от тричленен състав на административен съд, когато решението е постановено от районен съд, от тричленен състав на Върховния административен съд, когато решението е постановено от административен съд или от състав от един съдия на Върховния административен съд. Делото се разглежда от петчленен състав на Върховния административен съд, когато решението е постановено от тричленен състав на Върховния административен съд.

(2) Делото се разглежда в закрито заседание, освен ако съдът реши друго. При разглеждане в закрито заседание, прокурорът може да даде заключение по делото. Когато касационната инстанция е единствената съдебна инстанция, делото се разглежда в открито заседание.

(3) Когато по силата на този кодекс или на закон делото се гледа в открито заседание, или когато съдът реши делото да се разглежда в открито заседание, същото се насрочва в тримесечен срок от постъпване на касационната жалба, заедно с делото, в съда по касационното производство. При открито заседание делото се разглежда с участието на прокурор.

(4) При отлагане на делото, следващото заседание се насрочва в срок до един месец.“

§62. Чл. 218 се изменя така:

„Предмет на касационната проверка

Чл. 218. (1) Съдът по касационното производство се произнася само по посочените в жалбата или протеста касационни основания.”

(2) За валидността и допустимостта на решението, съдът следи и служебно.”

§63. Чл.219 се изменя така:

„Чл.219. (1) В касационното производство са допустими само писмени доказателства, с които се установяват съществени нарушения на съдопроизводствените правила, както и доказателства, свързани с нищожността или недопустимостта на обжалваното съдебно решение.”

(2) Недопустимо е писмено доказателство:

1. което не е било приложено към касационната жалба съгласно чл.212, ал.2; или

2. за което в касационната жалба липсва пояснение какво се установява с него.

3. което не е свързано с посочените касационни основания.”

§64. В чл.220 думите „Върховният административен” се заменят с думите „съдът по касационното производство”

§65. В чл. 221 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 1 се изменя така:

„(1) Съдът по касационното производство се произнася с решение в едномесечен срок, от заседанието, в което е приключило разглеждането на делото, освен ако в специален закон не е предвидено друго.”

2. В ал. 2, 3,4 и ал. 5 думите „Върховният административен съд” се заменят с думите „съдът по касационното производство”,

3. В ал. 6 думите „Върховния административен съд” се заменят с думите „съдът по касационното производство.”

§66. Чл. 222 се изменя така:

1. В заглавието думите „Върховният административен съд” се заменят с думите „касационният съд”.

2. В ал. 1 и 2 думите „Върховният административен съд” се заменят с думите „касационният съд”.

3. Ал.2, т.2 се изменя така:

„2. трябва да се установят факти от значение за делото”.

§67. В чл.224 думите „Върховния административен съд“ се заменят с „касационния съд“.

§68. В чл.225 думите „Върховния административен съд” се заменят с „касационния съд”.

§69. В чл.226, ал.3 думите „Върховния административен съд” се заменят с „касационния съд”.

§70. В чл.227 се правят следните изменения и допълнения:

1. В досегашното заглавие думите „Върховния административен съд” се заменят с думите „касационния съд”.

2. В ал.1 и 2 думите „Върховният административен съд” се заменят с думите „касационният съд”.

§71. Създава се нов чл.227а със следното съдържание:

„Такси в касационното производство

Чл.227а (1) Касационният жалбоподател внася предварително държавна такса в размер на 250лв. за гражданите и в размер на 5 000лв. за организациите и държавните органи.

(2) Държавна такса по производството не се внася от граждани, за които е признато от съда, че нямат достатъчно средства да я заплатят. При разглеждане на молбата за освобождаване от държавна такса, съдът взема предвид:

1. доходите на лицето и на неговото семейство;
2. имущественото състояние, удостоверено с писмена декларация;
3. семейното положение;
4. здравословното състояние;
5. трудовата заетост;
6. възрастта;
7. други относими обстоятелства.

(3) С крайния съдебен акт, съдът осъжда да заплатят държавни такси, в размер на два процента от материалния интерес по делото, когато той е определяем”.

§72. В чл.229, ал.2 думите „освен ако производството е за отмяна на влязъл в сила съдебен акт” се заличават.

§73. Чл. 231 се изменя така:

„Съдържание на частната жалба

Чл. 231. По отношение на частната жалба се прилагат съответно разпоредбите на чл. 212, чл.213 и чл. 213б.”

§74. В чл.235, ал.2 след думите „на съда” се добавя изреча „е окончателно и”

§75. В чл.236 накрая се добавят думите: „включително чл.227а”.

§76. Чл. 237 се изменя и допълва така:

1. Ал. 2 и 3 се изменят по следния начин:

„(2) Влезлите в сила съдебни актове, постановени от петчленен състав на Върховния административен съд, подлежат на отмяна от друг петчленен състав на същия съд.

(3) Не подлежат на отмяна влезлите в сила съдебни актове, постановени от тричленен и петчленен състав на Върховния административен съд в производство по отмяна.”

2. Създава се нова ал.4 на чл.237 със следното съдържание:

„(4) Не подлежат на отмяна решенията, постановени по оспорване на общ или подзаконов нормативен акт”.

§77. В чл.239 се създава нова т. 7 със следното съдържание:

„7. с влязло в сила решение на Съда на Европейския съюз е установено нарушение на правото на Европейския съюз.”

§78. Чл.240 се изменя, както следва:

„Чл.240. (1) Искането за отмяна се подава в тримесечен срок, считано от деня:

1. в който на подателя на искането е могло да стане известно новото обстоятелство, или от деня, в който молителят е могъл да се снабди с

новото писмено доказателство - в случаите по чл.239, т.1, но не по-късно от шест месеца от влизане в сила на акта, чиято отмяна се иска;

2. на узнаване на решението или присъдата, но не по-късно от шест месеца от влизането на решението или присъдата в сила - в случаите по чл.239, т.2;

3. на узнаване на решението или на акта за отмяна, но не по-късно от шест месеца от влизането на решението или на акта за отмяна в сила - в случаите по чл.239, т.3;

4. на влизане в сила на последното решение - в случаите по чл.239, т.4;

5. на съобщаването на решението - в случаите по чл.239, т.6 и т. 7.

(2) Сроковете по предходната алинея започват да текат от влизане в сила на акта, чиято отмяна се иска, ако основанието за отмяна е възникнало, или е било узнато, преди този момент.

(3) В случаите на чл.239, т.5 и чл.246, ал.1 искането за отмяна се подава в шестмесечен срок от влизане в сила на акта, чиято отмяна се иска”.

§79. В чл.241 след думите „чл. 212”, запетаята и „ал.1” се заличават.

§80. В чл. 242 се правят следните изменения:

1.В ал.1, изречение 2, след думите „чл.241” се добавя израза „се прилагат разпоредбите на чл.213б” като думите „то се оставя без движение за отстраняване на нередовностите в 7-дневен срок” се заличават.

2. Създават се нови алинея 2 и 3 със следното съдържание:

„(2) По реда на алинея първа се оставя без разглеждане и всяко последвало искане за отмяна на влезли в сила съдебни актове по чл.237, ал.1, а образуваното производство се прекратява, когато съдът се е произнесъл на същото правно основание по чл.239.

(3) Подателят на искането внася предварително държавна такса в размер на 250 лв. за гражданите и в размер на 5 000 лв. за организациите и държавните органи”.

§81. Чл.243 се изменя по следния начин:

„Разглеждане на искането

Чл.243. Искането за отмяна,ако е допустимо, се разглежда в открито заседание от тричленен състав на Върховния административен съд, когато актът е постановен от административен съд, и от петчленен състав на

Върховния административен съд, когато актът е постановен от тричленен състав на Върховния административен съд.”

§82. В чл.244 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 и 2 думите „Върховният административен съд” се заменят със „Съдът”.

2.В ал.3 след думата „обжалване” се добавя израза „и отмяна”.

§83. В чл. 245 се правят следните изменения и допълнения:

1.В ал.2 след думите „подлежат на отмяна от” се добавя изразът „друг петчленен състав ” като изразът „седемчленен състав”, се заличава.

2.В алинея 3 изразът „от седемчленен” се заменя с израза „от тричленен или петчленен”, като след израза „на Върховния административен съд” точката се заменя със запетая и се добавя „постановени в производство по отмяна.”

3.Създава се нова ал.4 със следното съдържание:

„(4) Не подлежат на отмяна решенията, постановени по оспорване на общ или подзаконов нормативен акт”.

§84. В чл.248, ал.1 думите „Върховният административен съд” се заменят със „съдът”.

§85. Чл.256 се изменя така:

„Предмет и ред за оспорване

Чл.256. (1) Когато административен орган пряко по силата на закон е задължен да извърши фактическо действие, всеки заинтересован гражданин или организация може да поиска извършването на действието.

(2) В случай, че административният орган не извърши действието по ал.1 в 14-дневен срок от искането, заинтересования гражданин или организация може да оспори бездействието без ограничение във времето, като се прилагат съответно разпоредбите за оспорване на индивидуалните административни актове.

(3) С решението си съдът осъжда административния орган да извърши действието, като определя срок за това или отхвърля искането”.

§86. Чл.257 се отменя.

§87. Създава се нова Глава шестнадесета:

„Глава шестнадесета.

Уеднаквяване на съдебната практика на отделенията.

Чл.257а. (1) Всеки гражданин или организация , които са били страна по дело пред състав от дадено отделение на Върховния административен съд, приключило с влязло в сила съдебно решение или определение, има право да направи искане пред председателя на отделението, чийто състав е постановил влязлото в сила решение, с което искане да посочат наличие на съдебна практика на отделението, която противоречи на постановеното решение или определение по делото, по което гражданинът или организацията е страна.

(2) В едномесечен срок ръководителят на отделението разглежда искането и решава дали има противоречива практика и ако има е длъжен в двумесечен срок да поиска от отделението да определи приетото по кое дело или кои дела следва за напред да се прилага от отделението. Решението на отделението – присъствено или неprisъствено - се взема с мнозинство от повече от половината съдии в отделението. Решението на отделението не се мотивира. Решението е задължително за прилагането му от съставите на отделението, доколкото не противоречи на тълкувателни решения или тълкувателни постановления на Върховния административен съд или съвместно тълкувателно постановление на Върховния административен съд и на Върховния касационен съд.“

§88. Чл.268, т.1 се изменя така:

„1. индивидуални административни актове, включително изразените чрез мълчаливо съгласие, или общи административни актове;”.

§89. Създава се нов чл.271а със следното съдържание:

„Изпълнение на мълчаливо съгласие

Чл.271а. (1) Орган по изпълнението в случаите на мълчаливо съгласие е съдебният изпълнител, в чийто район е местоизпълнението на задължението, произтичащо от мълчаливото съгласие.

(2) Органът по изпълнението по предходната алинея издава постановление, с което определя съдържанието на акта, изразен чрез мълчаливо съгласие като изрично посочва в какво се състоят възникналите задължения и от кого следва да бъдат изпълнени ”.

§90. В чл.273 след думата „глоба” се добавят думите „по чл.305 от този кодекс.”

§91. Създава се нов чл.273а:

„Съобщения

Чл.273а. (1) Съобщенията се извършват по реда на чл.23а.

(2) Писмените и подлежащи на съобщаване актове на органа по изпълнението се връчват по реда на чл.61, ал.2 и ал.4 и се публикуват на Интернет страницата на органа по изпълнението“.

§92. Чл.274, ал.1 се изменя така:

1. Ал.1 се изменя така:

„(1) Вискател може да бъде административният орган, който е издал или е трябвало да издаде административния акт, и всеки гражданин, организация или друг орган, посочени в изпълнителното основание, или в постановлението по чл.271а, ал.2, или техните правоприемници”.

2. Ал.2 се изменя така:

„(2) Длъжници по изпълнението могат да бъдат гражданите и организациите, както и органите, посочени в изпълнителното основание, или в постановлението по чл.271а, ал.2, или техните правоприемници”.

§93. В чл.276 се създава нова ал.3 със следното съдържание:

„(3) В случаите, когато изпълнителното основание е мълчаливо съгласие, производството започва с издаването на постановлението по чл.271а, ал.2”.

§94. В чл.279, ал.1 се добавя изречение второ, както следва: „Когато изпълнението е насочено срещу административен орган, съдебният изпълнител може да наложи обезпечителни мерки и на други органи при условията на предходното изречение”.

§95. Създава се нова ал.4 на чл.293:

„(4) Подаването на иска не спира изпълнението, но съдът може да го спре до разрешаване на спора, ако то би могло да причини на ищеца значителна и трудно поправима вреда“.

§96. Ал.4 на чл.297 се изменя така:

„(4) Подаването на жалбата не спира изпълнението, но съдът може да го спре до разрешаване на спора, ако то би могло да причини на оспорвания значителна и трудно поправима вреда. Определението за спиране не подлежи на обжалване“.

§97. Чл.302 се изменя така:

1. Създава се нова ал.2 със следното съдържание:

„(2) В 3-дневен срок от влизането в сила на съдебен акт, с който се установява наличието на мълчалив отказ или мълчаливо съгласие, административният съд или Върховният административен съд чрез председателя си или овластено от него длъжностно лице от състава на служителите на съда изпраща копие от съдебния акт на съответното длъжностно лице, издаващо актовете за установяване на нарушенията по чл.307, ал.1“.

2. Досегашната ал.2 става ал.3.

§98. Създава се нов чл. 302а със следното съдържание:

„Наказания за неизпълнение на задължения във връзка с мълчалив отказ или мълчаливо съгласие

Чл.302а. (1) Председателят на съответния съд или овластеното от него длъжностно лице, което не изпълни задължението по чл.302, ал.2, се наказва с глоба от 100 до 500лв.

(2) При повторно нарушение имуществената санкция е в размер, трикратен спрямо максималния размер на санкцията по ал.1.

(3) В случаите на нарушения по настоящия член актове за установяването им не се съставят.

(4) Наказанията се налагат от овластен за това член на Висшия съдебен съвет с наказателно постановление.

(5) Издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления става по реда на Закона за административните нарушения и наказания“.

§99. Чл.307се изменя така:

„(1) Министерският съвет с наредба определя длъжностните лица, които издават актовете и наказателните постановления в случаите по чл.302, 303 и 305 за нарушения, допуснати от всички административни органи.

(2) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(3) Всеки председател на административен съд, а също и председателят на Върховния административен съд определят длъжностно лице от състава на служителите на съда, което изпраща на органа по ал.1 всички влезли в сила съдебни актове, с които се установяват нарушения на административнопроизводствените правила, допуснати от административния орган в производствата по издаване на административни актове.”

§100. В преходните и заключителни разпоредби се създава §143 със следното съдържание:

„§143. Всички държавни служители, министри, заместник-министри, областни управители, кметове, заместник кметове и други длъжностни лица носят неограничена имуществена отговорност за вреди, причинени от мълчаливо съгласие – резултат от незаконосъобразно бездействие”.

§101. В преходните и заключителни разпоредби се създава §144 със следното съдържание:

„§144. Навсякъде в кодекса думите „министърът на държавната администрация и административната реформа” се заменят с думите „Главният секретар на Министерския съвет” във всичките им членувания“.

§102. В Преходните и заключителни разпоредби се създава §145 със следното съдържание:

„§145. (1) В срок до 31 март 2016г., Висшият съдебен съвет назначава необходимия допълнителен брой административни съдии в Административен съд София - град с оглед увеличения брой на административните дела подсъдни на съда.

(2) Министърът на правосъдието съвместно с министъра на финансите в срок до 31 март 2016г. осигуряват допълнителен сграден фонд на Административния съд София – град с оглед увеличения брой на административните дела подсъдни на съда”.

§103. Създава се нова т.6 в §1 от Допълнителните разпоредби:

„б. Поемане на разноски от административния орган означава поемане на разноските от юридическото лице, в структурата на което е административния орган“.

Преходни и Заключителни разпоредби

§104. В Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (Обн. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.33 от 21 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 21 Юли 2006г., изм. ДВ. бр.63 от 4 Август 2006г., изм. ДВ. бр.73 от 5 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.82 от 10 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.86 от 24 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.95 от 24 Ноември 2006г., изм. ДВ. бр.105 от 22 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.46 от 12 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.52 от 29 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.57 от 13 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.108 от 19 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 28 Април 2009г., изм. ДВ. бр.41 от 2 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.94 от 30 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.100 от 21 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.14 от 15 Февруари 2011г., изм. ДВ. бр.31 от 15 Април 2011г., изм. ДВ. бр.77 от 4 Октомври 2011г., изм. ДВ. бр.99 от 16 Декември 2011г., доп. ДВ. бр.26 от 30 Март 2012г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.40 от 29 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.94 от 30 Ноември 2012г., изм. ДВ. бр.99 от 14 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.52 от 14 Юни 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 12 Ноември 2013г., изм. ДВ. бр.106 от 10 Декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 18 Февруари 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.18 от 4 Март 2014г., доп. ДВ. бр.40 от 13 Май 2014г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 19 Декември 2014г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл.156, ал.1 думите „местонахождението му“ се заменят с думите „постоянния адрес или седалището на жалбоподателя“.

2. В чл.160, ал.6 се добавя изречение второ: „Решението на административния съд по дела, по които се обжалват установени с ревизионния акт публични вземания до 5000 лв., когато ревизионният акт е издаден на физически лица, и до 25 000 лв., когато ревизионният акт е издаден на юридически лица, е окончателно.“

3. В чл.161 се правят следните изменения и допълнения:

а) В досегашното заглавие след думата „Разноски” се добавят думите „и държавни такси”.

б) Създава се ал.3 със следното съдържание:

„(3) Независимо от внесените други държавни такси за обжалване на ревизионния акт страните заплащат и държавна такса за касационно обжалване. Държавната такса е в размер на четири процента и се заплаща от страните по делото след постановяване на окончателното съдебно решение като жалбоподателят се осъжда да заплати държавната такса съразмерно на отхвърлената част от жалбата, а ответникът съразмерно на уважената част от жалбата.”

в) Досегашната разпоредба на ал.3 става ал.4.

§105. В Закона за безопасно използване на ядрената енергия (Обн. ДВ. бр.63 от 28 Юни 2002г., изм. ДВ. бр.120 от 29 Декември 2002г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.76 от 20 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.11 от 2 Февруари 2007г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.67 от 29 Юли 2008г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 12 Октомври 2010г., изм. ДВ. бр.87 от 5 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.88 от 9 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.26 от 29 Март 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.) се правят следните изменения:

1. В чл.24 думите “пред Върховния административен съд” се заменят с думите “по реда на Административнопроцесуалния кодекс”.

2. В чл.152 думите “пред Върховния административен съд” се заличават.

§106. В Закона за държавния служител (Обн. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.1 от 4 Януари 2000г., изм. ДВ. бр.25 от 16 Март 2001г., изм. ДВ. бр.99 от 20 Ноември 2001г., изм. ДВ. бр.110 от 21 Декември 2001г., изм. ДВ. бр.45 от 30 Април 2002г., изм. ДВ. бр.95 от 28 Октомври 2003г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.19 от 1 Март 2005г., изм. ДВ. бр.24 от 21 Март 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.102 от 19 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.94 от 31 Октомври 2008г., изм. ДВ. бр.108 от 19 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни

2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.46 от 18 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.58 от 30 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.77 от 1 Октомври 2010г., изм. ДВ. бр.91 от 19 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.1 от 4 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.18 от 1 Март 2011г., изм. ДВ. бр.100 от 20 Декември 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 21 Февруари 2012г., изм. ДВ. бр.20 от 9 Март 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл.2, ал.1 думата „административен” се заличава.
2. В чл.9, ал.1 думите „административен акт” се заменят с думите „акт за назначаване” и се добавя изречение второ: „За издаване и обжалване на акта за назначаване се прилагат разпоредбите на Административнопроцесуалния кодекс, доколкото в закон не е предвидено друго.”
3. В чл.11, ал.1 думите „Административният акт” се заменят с думата „Актът”.
4. В чл.13, ал.2 думата „административен” се заличава.
5. В чл.108, ал.1 думите „административен акт” се заменят с думите „акт за прекратяване” и се добавя изречение трето: „За издаване и обжалване на акта за прекратяване се прилагат разпоредбите на Административнопроцесуалния кодекс, доколкото в закон не е предвидено друго.”
6. В чл.122, ал.1 думата „заповедта” се заменя с думата „актът” и думите „административния акт” се заменят с думите „решението на органа по назначаването”.
7. В чл.124, ал.1 думите „административните съдилища или Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс в зависимост от органа, издал съответния акт” се заменят с думите „районния съд по постоянния адрес на жалбоподателя по реда на Административнопроцесуалния кодекс” и се добавят изречения второ и трето: „Решението на районния съд подлежи на касационно обжалване по реда на глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс пред съответния административен съд, който разглежда жалбата в състав от трима съдии. Решението на районния съд за налагане на дисциплинарни наказания по чл.90, ал.1, т.1, 2, 3 и 4 не подлежи на касационно обжалване.”

§107. В Закона за електронните съобщения (Обн. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.17 от 6 Март 2009г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.37 от 19 Май 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.45 от 16 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.89 от 10 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.12 от 12 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.17 от 2 Март 2010г., изм. ДВ. бр.27 от 9 Април 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.44 от 12 Юни 2012г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., доп. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013г., доп. ДВ. бр.28 от 19 Март 2013г., изм. ДВ. бр.52 от 14 Юни 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.70 от 9 Август 2013г., доп. ДВ. бр.11 от 7 Февруари 2014г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., изм. ДВ. бр.61 от 25 Юли 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.) се правят следните изменения:

1. В чл.35, ал.2 думите „пред Върховния административен съд” се заличават.

§108. В Закона за енергетиката (Обн. ДВ. бр.107 от 9 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.18 от 5 Март 2004г., изм. ДВ. бр.18 от 25 Февруари 2005г., изм. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.74 от 8 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.49 от 19 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.55 от 6 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.41 от 2 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.54 от 16 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.35 от 3 Май 2011г., изм. ДВ. бр.47 от 21 Юни 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.54 от 17 Юли 2012г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., доп. ДВ. бр.20 от 28 Февруари 2013г., доп. ДВ. бр.23 от 8 Март 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.59 от 5 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.) се правят следните изменения:

1. В чл.59, ал.6 думите “ Върховния административен съд” се заменят с думата “съда”.

§109. В Закона за железопътния транспорт (Обн. ДВ. бр.97 от 28 Ноември 2000г., изм. ДВ. бр.47 от 10 Май 2002г., изм. ДВ. бр.96 от 11

Октомври 2002г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.115 от 30 Декември 2004г., изм. ДВ. бр.77 от 27 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.36 от 2 Май 2006г., изм. ДВ. бр.37 от 5 Май 2006г., изм. ДВ. бр.62 от 1 Август 2006г., изм. ДВ. бр.92 от 14 Ноември 2006г., изм. ДВ. бр.108 от 29 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.22 от 24 Март 2009г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.81 от 13 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.87 от 5 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.47 от 21 Юни 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл.44 думите “пред Върховния административен съд” се заменят с думите “по реда на Административнопроцесуалния кодекс”.

2. В чл.115б, ал.9 думите “пред Върховния административен съд” се заменят с думите “по реда на Административнопроцесуалния кодекс”.

§110. В Закона за животновъдството (*Обн. ДВ. бр.65 от 8 Август 2000г., изм. ДВ. бр.18 от 5 Март 2004г., изм. ДВ. бр.87 от 1 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.96 от 28 Ноември 2006г., изм. ДВ. бр.51 от 26 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.26 от 6 Април 2010г., изм. ДВ. бр.8 от 25 Януари 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.59 от 3 Август 2012г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.*) се правят следните изменения:

1. В чл.15а, ал.7 думите „пред Върховния административен съд” се заличават.

§111. Закон за запасите от нефт и нефтопродукти (*Обн. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г.*)

1. В чл.57, ал.4 думите „пред Върховния административен съд” се заменят с думите “по реда на Административнопроцесуалния кодекс”.

§112. В Закона за защита на класифицираната информация (*Обн. ДВ. бр.45 от 30 Април 2002г., попр. ДВ. бр.5 от 17 Януари 2003г., изм. ДВ. бр.31 от 4 Април 2003г., изм. ДВ. бр.52 от 18 Юни 2004г., доп. ДВ. бр.55 от 25 Юни 2004г., доп. ДВ. бр.89 от 12 Октомври 2004г., изм. ДВ. бр.17 от 24 Февруари 2006г., изм. ДВ. бр.82 от 10 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.46 от 12 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.57 от 13 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.95 от 20 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.66 от 25 Юли 2008г., изм. ДВ. бр.69*

от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.109 от 23 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.16 от 26 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.88 от 9 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.23 от 22 Март 2011г., изм. ДВ. бр.48 от 24 Юни 2011г., изм. ДВ. бр.80 от 14 Октомври 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.44 от 12 Юни 2012г., доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.52 от 14 Юни 2013г., изм. ДВ. бр.70 от 9 Август 2013г., изм. ДВ. бр.49 от 13 Юни 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г.) се правят следните изменения:

1. В чл.33, ал.5 думите “пред Върховния административен съд” се заменят с думите “по реда на Административнопроцесуалния кодекс”.

§113. В Закона за защита на личните данни (Обн. ДВ. бр.1 от 4 Януари 2002г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.93 от 19 Октомври 2004г., изм. ДВ. бр.43 от 20 Май 2005г., изм. ДВ. бр.103 от 23 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.91 от 10 Ноември 2006г., изм. ДВ. бр.57 от 13 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.94 от 30 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.39 от 20 Май 2011г., изм. ДВ. бр.81 от 18 Октомври 2011г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В §3, ал.3 думите “пред Върховния административен съд” се заменят с думите “по реда на Административнопроцесуалния кодекс”.

2. В §3, ал.4 думите „решението на Върховния административен съд” се заменят с думите „съдебното решение”.

§114. В Закона за защита на конкуренцията (Обн. ДВ. бр.102 от 28 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.54 от 16 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.73 от 20 Септември 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл.64 се правят следните изменения и допълнения:

а) Ал.1 се изменя така:

„(1) Решенията на комисията, ако в закона не е предвидено друго, могат да бъдат обжалвани относно тяхната законосъобразност пред Административен съд София – град от страните и от всяко трето лице, което има правен интерес. Решенията се обжалват в 14-дневен срок, който започва да тече от съобщаването им по реда на Административнопроцесуалния кодекс, а за третите лица - от публикуването им в електронния регистър на комисията. Решенията на

Административен съд София – град подлежат на касационно обжалване пред Върховния административен съд”.

б) Създава се нова ал.2 със следното съдържание:

„(2) Независимо от внесените други държавни такси, страните заплащат и държавна такса за касационно обжалване на решенията на Административен съд София – град в размер на четири процента върху размера на наложената от Комисията за защита на конкуренцията глоба или имуществена санкция. Държавната такса се заплаща след постановяване на окончателното съдебно решение, от страната, загубила делото”.

в) Досегашната разпоредба на ал.2 става ал.3 и се изменя така:

„(3) Определенията на комисията, за които това е предвидено, могат да бъдат обжалвани относно тяхната законосъобразност от страните в производството по реда за обжалване на решенията на комисията. Определенията се обжалват в 7-дневен срок от съобщаването им по реда на Административнопроцесуалния кодекс”.

2. Чл.97, ал.2 се изменя така:

„(2) Временната мярка по ал.1 се прилага с определение, което подлежи на незабавно изпълнение. Временната мярка се прилага до приемане на решението на комисията по същество. Определението може да се обжалва по реда на чл.64, ал.3. Жалбата не спира изпълнението на определението, освен ако съдът разпореди друго”.

3. Чл.99, ал.2 се изменя така:

„(2) Имууществените санкции и глобите по закона се налагат с решение на комисията, което подлежи на обжалване по реда на чл.64, ал.1”.

4. Чл.104, ал.4 се изменя така:

„(4) Влязлото в сила съдебно решение, което потвърждава решение на комисията за установяване на извършено нарушение по закона, има обвързваща сила за гражданския съд относно това, дали решението на комисията е валидно и законосъобразно. Обвързваща сила за гражданския съд като валидно и законосъобразно има и решение на комисията, което не е обжалвано или жалбата срещу него е оттеглена. В тези случаи правото да се иска обезщетение се погасява в срок 5 години от влизането в сила на съдебното решение или на решението на комисията”.

§115. В Закона за защитените територии (*Обн. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998г., изм. ДВ. бр.98 от 12 Ноември 1999г., изм. ДВ. бр.28 от 4 Април 2000г., изм. ДВ. бр.48 от 13 Юни 2000г., доп. ДВ. бр.78 от 26*

Септември 2000г., изм. ДВ. бр.23 от 1 Март 2002г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г., изм. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., изм. ДВ. бр.28 от 1 Април 2005г., изм. ДВ. бр.94 от 25 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.24 от 20 Март 2007г., изм. ДВ. бр.62 от 31 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нов чл.66а със следното съдържание:

„Чл.66а. Издадените по реда на този раздел общи или индивидуални административни актове подлежат на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на първата съдебна инстанция е окончателно”.

§116. В Закона за Комисията за финансов надзор (*Обн. ДВ. бр.8 от 28 Януари 2003г., изм. ДВ. бр.31 от 4 Април 2003г., изм. ДВ. бр.67 от 29 Юли 2003г., изм. ДВ. бр.112 от 23 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.85 от 28 Септември 2004г., изм. ДВ. бр.39 от 10 Май 2005г., изм. ДВ. бр.103 от 23 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.56 от 11 Юли 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 21 Юли 2006г., изм. ДВ. бр.84 от 17 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.52 от 29 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.97 от 23 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.67 от 29 Юли 2008г., изм. ДВ. бр.24 от 31 Март 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.43 от 8 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.77 от 4 Октомври 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 Март 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.60 от 7 Август 2012г., изм. ДВ. бр.102 от 21 Декември 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г.) се правят следните изменения и допълнения:*

1. В чл.13, ал.3 се добавя изречение трето:

„Решението на Върховния административен съд е окончателно и не подлежи на обжалване”.

2. В чл.15, ал.4 думите “пред Върховния административен съд” се заменят с думите “по реда на Административнопроцесуалния кодекс”.

3. В чл.16, ал.4 думите “пред Върховния административен съд” се заменят с думите “по реда на Административнопроцесуалния кодекс”.

4. В чл.17, ал.4 думите “пред Върховния административен съд” се заменят с думите “по реда на Административнопроцесуалния кодекс”.

§117. В Закона за концесиите (*Обн. ДВ. бр.36 от 2 Май 2006г., изм. ДВ. бр.53 от 30 Юни 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.105 от 22 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008г., изм. ДВ. бр.67 от 29 Юли 2008г., изм. ДВ. бр.102 от 28 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.47 от 23 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 15 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.52 от 9 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.54 от 16 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.50 от 1 Юли 2011г., изм. ДВ. бр.73 от 20 Септември 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.45 от 15 Юни 2012г., доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., доп. ДВ. бр.102 от 21 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.24 от 12 Март 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.107 от 24 Декември 2014г.*) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл.95 се правят следните изменения и допълнения:

Създава се ал.3 със следното съдържание:

„(3) Независимо от внесените други държавни такси, страните заплащат и държавна такса за касационно обжалване в размер на четири на сто от по-високата от прогнозираните стойности на инвестицията за срока на концесията или на приходите от експлоатацията за срока на концесията. Държавната такса се заплаща след постановяване на окончателното съдебно решение, от страната, загубила делото”.

§118. В Закона за кредитните институции (*Обн. ДВ. бр.59 от 21 Юли 2006г., изм. ДВ. бр.105 от 22 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.52 от 29 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.23 от 27 Март 2009г., изм. ДВ. бр.24 от 31 Март 2009г., изм. ДВ. бр.44 от 12 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.95 от 1 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.94 от 30 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.77 от 4 Октомври 2011г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.44 от 12 Юни 2012г., изм. ДВ. бр.52 от 14 Юни 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.70 от 9 Август 2013г., доп. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г., доп. ДВ. бр.22 от 11 Март 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 25 Март 2014г., изм. и доп. ДВ.*

бр.35 от 22 Април 2014г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г.) се правят следните изменения:

1. В чл.151, ал.3 думите “пред Върховния административен съд” се заменят с думите “по реда на Административнопроцесуалния кодекс”.

§119. В Закона за меценатството (Обн. ДВ. бр.103 от 23 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.63 от 4 Август 2006г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. и доп. ДВ. бр.20 от 9 Март 2012г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл.13, ал.3 се добавя изречение второ:

„Решението на административния съд не подлежи на касационно обжалване”.

2. В чл.15, ал.4 се добавя изречение второ:

„Решението на административния съд не подлежи на касационно обжалване”.

3. В чл.39, ал.6 се добавя изречение второ:

„Решението на Върховния административен съд не подлежи на касационно обжалване”.

§120. В Закона за националния архивен фонд (Обн. ДВ. бр.57 от 13 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.78 от 2 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.92 от 20 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.43 от 8 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.59 от 31 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г.) се правят следните изменения:

1. В чл.87, ал.2 се добавя изречение второ: „Решението на административния съд е окончателно”.

§121. В Закона за нотариусите и нотариалната дейност (Обн. ДВ. бр.104 от 6 Декември 1996г., изм. ДВ. бр.117 от 10 Декември 1997г., изм. ДВ. бр.118 от 10 Декември 1997г., изм. ДВ. бр.123 от 22 Декември 1997г., изм. ДВ. бр.24 от 27 Февруари 1998г., изм. ДВ. бр.69 от 3 Август 1999г., изм. ДВ. бр.18 от 25 Февруари 2003г., доп. ДВ. бр.29 от 9 Април 2004г., изм. ДВ. бр.36 от 30 Април 2004г., изм. ДВ. бр.19 от 1 Март 2005г., изм. ДВ. бр.43 от 20 Май 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.39 от 12 Май 2006г., изм. ДВ. бр.41 от 19 Май 2006г., изм. ДВ. бр.59 от

20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.47 от 23 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.87 от 5 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.32 от 19 Април 2011г., изм. ДВ. бр.41 от 31 Май 2011г., изм. ДВ. бр.82 от 21 Октомври 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.95 от 4 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Последното изречение на чл.34б, ал.4 се изменя така:

„Заповедта се съобщава на нотариуса, на Съвета на нотариусите и на Върховната административна прокуратура по реда на чл.23а от Административнопроцесуалния кодекс“.

2. В чл.34б, ал.5 се добавя изречение трето:

„И в двата случая решението на съда не подлежи на касационно обжалване“.

3. В чл.46, ал.6 се добавя изречение второ:

„Решението на съда не подлежи на касационно обжалване“.

4. В чл.60, ал.1 се добавя изречение второ:

„Решението на Върховния административен съд не подлежи на касационно обжалване“.

5. В чл.80 ал.3 се изменя така:

„Върховният касационен съд разглежда жалбата по същество в състав от трима съдии, чието решение е окончателно“.

§122. В Закона за обществените поръчки (Обн. ДВ. бр.28 от 6 Април 2004г., изм. ДВ. бр.53 от 22 Юни 2004г., изм. ДВ. бр.31 от 8 Април 2005г., изм. ДВ. бр.34 от 19 Април 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.18 от 28 Февруари 2006г., изм. ДВ. бр.33 от 21 Април 2006г., изм. ДВ. бр.37 от 5 Май 2006г., изм. ДВ. бр.79 от 29 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.94 от 31 Октомври 2008г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.102 от 28 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.24 от 31 Март 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.52 от 9 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.54 от 16 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.99 от 17 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.43 от 7 Юни 2011г., изм. ДВ. бр.73 от 20 Септември 2011г., изм. ДВ. бр.93 от 25 Ноември 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.33 от 27 Април 2012г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.35 от

22 Април 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.40 от 13 Май 2014г., доп. ДВ. бр.8 от 30 Януари 2015г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл.120, ал.2 се добавя изречение второ:

„Жалба срещу решение за откриване на процедура се подава в 10-дневен срок от закупуване на документацията за участие”.

2. В чл.121, ал.2, т.4 след думите „данни за обществената поръчка” се поставя запетая и се добавят думите „включително стойност на обществената поръчка, ако е определяема”.

3. Чл.122е се изменя така:

„Чл.122е. (1) Решението на Комисията за защита на конкуренцията подлежи на касационно обжалване по реда на глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс пред тричленен състав на Административен съд София – град, ако стойността на обществената поръчка е под праговете по чл.14, ал.1, а в останалите случаи пред тричленен състав на Върховния административен съд. Решението на съда е окончателно.

(2) Независимо от внесените други държавни такси, страните заплащат и държавна такса за касационно обжалване в размер на четири процента върху стойността на обществената поръчка. Държавната такса се заплаща след постановяване на окончателното съдебно решение, от страната, загубила делото”.

§123. В Закона за общинската собственост (Обн. ДВ. бр.44 от 21 Май 1996г., изм. ДВ. бр.104 от 6 Декември 1996г., изм. ДВ. бр.55 от 11 Юли 1997г., изм. ДВ. бр.22 от 24 Февруари 1998г., изм. ДВ. бр.93 от 11 Август 1998г., изм. ДВ. бр.23 от 12 Март 1999г., изм. ДВ. бр.56 от 22 Юни 1999г., изм. ДВ. бр.64 от 16 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.69 от 3 Август 1999г., изм. ДВ. бр.96 от 5 Ноември 1999г., изм. ДВ. бр.26 от 29 Март 2000г., доп. ДВ. бр.34 от 6 Април 2001г., изм. ДВ. бр.120 от 29 Декември 2002г., изм. ДВ. бр.101 от 16 Ноември 2004г., изм. ДВ. бр.29 от 7 Април 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.36 от 2 Май 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.63 от 3 Август 2007г., изм. ДВ. бр.92 от 13 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.54 от 13 Юни 2008г., изм. ДВ. бр.70 от 8 Август 2008г., изм. ДВ. бр.100 от 21 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.10 от 6 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.17 от 6 Март 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.41 от 2 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.87 от 5 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.15 от 18 Февруари 2011г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.45 от 15 Юни 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.91 от 20 Ноември 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.65 от 23 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26

Юли 2013г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.105 от 19 Декември 2014г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Чл.15 ал.5 се изменя така:

„(5) Заповедта по ал.4 може да се обжалва пред административния съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Жалбата не спира изпълнението на заповедта, освен ако съдът разпореди друго. Решението на административния съд е окончателно”.

2. Чл.18 ал.3 се изменя така:

„(3) Заповедта по ал.2 може да се обжалва пред административния съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Жалбата не спира изпълнението на заповедта, освен ако съдът разпореди друго. Решението на административния съд е окончателно”.

3. Чл.46 ал.5 се изменя така:

„(5) Заповедта по ал.2 може да се обжалва пред административния съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Жалбата не спира изпълнението на заповедта, освен ако съдът разпореди друго. Решението на административния съд е окончателно”.

§124. В Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (Обн. ДВ. бр.55 от 17 Юни 2003г., попр. ДВ. бр.59 от 1 Юли 2003г., изм. ДВ. бр.107 от 9 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.39 от 12 Май 2004г., изм. ДВ. бр.52 от 18 Юни 2004г., изм. ДВ. бр.31 от 8 Април 2005г., изм. ДВ. бр.87 от 1 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.24 от 21 Март 2006г., изм. ДВ. бр.38 от 9 Май 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 21 Юли 2006г., изм. ДВ. бр.11 от 2 Февруари 2007г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.16 от 15 Февруари 2008г., изм. ДВ. бр.23 от 27 Март 2009г., изм. ДВ. бр.36 от 15 Май 2009г., изм. ДВ. бр.44 от 12 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.87 от 3 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.25 от 30 Март 2010г., изм. ДВ. бр.59 от 31 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.73 от 17 Септември 2010г., изм. ДВ. бр.77 от 1 Октомври 2010г., изм. ДВ. бр.39 от 20 Май 2011г., изм. ДВ. бр.92 от 22 Ноември 2011г., доп. ДВ. бр.26 от 30 Март 2012г., изм. ДВ. бр.53 от 13 Юли 2012г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл.28, ал.3 и 4 се отменят.

2. Чл.29 се отменя.

§125. В Закона за опазване на земеделските земи (Обн. ДВ. бр.35 от 24 Април 1996г., изм. ДВ. бр.14 от 18 Февруари 2000г., изм. ДВ. бр.26 от 29 Март 2000г., изм. ДВ. бр.28 от 23 Март 2001г., изм. ДВ. бр.112 от 23 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.18 от 28 Февруари 2006г., изм. ДВ. бр.29 от 7 Април 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.13 от 9 Февруари 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.10 от 6 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.87 от 5 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.39 от 20 Май 2011г., изм. ДВ. бр.22 от 16 Март 2012г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., доп. ДВ. бр.91 от 20 Ноември 2012г., доп. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Чл.20а, ал.3 се изменя така:

„(3) Изричният или мълчаливият отказ на комисията по чл.17, ал.1 може да се обжалва пред административния съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на административния съд е окончателно”.

2. В чл.24а накрая се добавя:

„Решението на съда не подлежи на касационно обжалване”.

3. В чл.38, ал.2 накрая се добавя:

„Решението на съда не подлежи на касационно обжалване”.

§126. В Закона за опазване на общественния ред при провеждането на спортни мероприятия (Обн. ДВ. бр.96 от 29 Октомври 2004г., изм. ДВ. бр.103 от 23 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.82 от 10 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 28 Април 2009г., изм. ДВ. бр.50 от 2 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.88 от 9 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Чл.44, ал.1 се изменя така:

„(1) Заповедта за налагане на принудителна административна мярка по чл.41, т.2 може да се обжалва пред административния съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на административния съд е окончателно”.

§127. В Закона за опазване на околната среда (Обн. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., попр. ДВ. бр.98 от 18 Октомври 2002г., изм. ДВ. бр.86 от 30 Септември 2003г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.74 от 13 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.77 от 27 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.82 от 10 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.99 от 8 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.102 от 19 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.105 от 22 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.31 от 13 Април 2007г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.89 от 6 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.52 от 6 Юни 2008г., изм. ДВ. бр.105 от 9 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 28 Април 2009г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.47 от 23 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.46 от 18 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.61 от 6 Август 2010г., изм. ДВ. бр.35 от 3 Май 2011г., изм. ДВ. бр.42 от 3 Юни 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 24 Април 2012г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.53 от 13 Юли 2012г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.22 от 11 Март 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.) се правят следните изменения:

1. В чл.27 думите "Административнопроцесуалния кодекс" се заменят с думите „глава трета, раздел IV от Закона за достъп до обществена информация”.

§128. В Закона за особените залози (Обн. ДВ. бр.100 от 22 Ноември 1996г., изм. ДВ. бр.86 от 30 Септември 1997г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Май 1999г., изм. ДВ. бр.19 от 28 Февруари 2003г., изм. ДВ. бр.58 от 27 Юни 2003г., изм. ДВ. бр.34 от 19 Април 2005г., изм. ДВ. бр.43 от 20 Май 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.108 от 19 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.100 от 21 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.24 от 31 Март 2009г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., доп. ДВ. бр.107 от 24 Декември 2014г.) се правят следните изменения:

1. В чл.29, ал.1 се добавя изречение трето: „Решението на Върховния административен съд не подлежи на касационно обжалване”.

§129. В Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (Обн. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15

Септември 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 15 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.16 от 26 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.88 от 9 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.23 от 22 Март 2011г., изм. ДВ. бр.48 от 24 Юни 2011г., изм. ДВ. бр.99 от 16 Декември 2011г., изм. ДВ. бр.100 от 20 Декември 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.20 от 9 Март 2012г., изм. ДВ. бр.33 от 27 Април 2012г., доп. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Чл.132, ал.1 се изменя така:

„(1) Заповедта за освобождаване от кадрова военна служба може да се обжалва по съдебен ред чрез органа, който я е издал, по реда на Административнопроцесуалния кодекс пред районния съд по постоянния адрес на жалбоподателя. Решението на районния съд подлежи на касационно обжалване пред съответния административен съд, който разглежда жалбата в състав от трима съдии”.

§130. В Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (*Обн. ДВ. бр.60 от 5 Август 1988г., изм. ДВ. бр.59 от 9 Юли 1993г., изм. ДВ. бр.12 от 9 Февруари 1996г., доп. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.92 от 10 Ноември 2000г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.33 от 21 Април 2006г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.17 от 6 Март 2009г., изм. и доп. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 11 Декември 2012г.*) се правят следните изменения:

1. Чл.1, ал.2 се изменя така:

„Исковете по ал.1 се предявяват по реда на Гражданския процесуален кодекс, освен в случаите по глава единадесета на Административнопроцесуалния кодекс. Местната подсъдност се определя по чл.7, ал.1 от този закон”.

§131. В Закона за платежните услуги и платежните системи (*Обн. ДВ. бр.23 от 27 Март 2009г., изм. ДВ. бр.24 от 31 Март 2009г., изм. ДВ. бр.87 от 3 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2012г.*) се правят следните изменения:

1. Чл.137, ал.4 се изменя така:

„Административните актове могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Съдът не може да спре изпълнението на акта до окончателното произнасяне по жалбата“.

§132. В Закона за правната помощ (*Обн. ДВ. бр.79 от 4 Октомври 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.17 от 24 Февруари 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 27 Април 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.99 от 17 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.9 от 28 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.82 от 21 Октомври 2011г., изм. ДВ. бр.99 от 16 Декември 2011г., доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.28 от 19 Март 2013г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г.*) се правят следните изменения и допълнения:

1. Чл.25 ал.2 се изменя така:

„(2) В случаите по чл.21, т.1 и 2 решението за предоставяне на правна помощ се взема от председателя на НБПП в 14-дневен срок след представяне на заповед, съдебно решение или удостоверение по чл.22, ал.3 от съответния компетентен орган. Отказът се обжалва пред Административния съд София – град по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на съда е окончателно“.

2. В чл.33, ал.7 се добавя изречение второ:

„Решението на административния съд е окончателно“.

3. В чл.44, ал.6 се добавя изречение второ:

„Решението на административния съд е окончателно“.

§133. В Закона за радиото и телевизията (*Обн. ДВ. бр.138 от 24 Ноември 1998г., изм. ДВ. бр.60 от 2 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.81 от 14 Септември 1999г., изм. ДВ. бр.79 от 29 Септември 2000г., изм. ДВ. бр.96 от 9 Ноември 2001г., изм. ДВ. бр.112 от 29 Декември 2001г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г., изм. ДВ. бр.120 от 29 Декември 2002г., доп. ДВ. бр.99 от 11 Ноември 2003г., изм. ДВ. бр.114 от 30 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.99 от 9 Ноември 2004г., изм. ДВ. бр.115 от 30 Декември 2004г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.93 от 22 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.21 от 10 Март 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.70 от 29 Август 2006г., изм. ДВ. бр.105 от 22 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.108 от 29 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.10 от 30 Януари 2007г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.113 от 28 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.110 от 30 Декември 2008г., изм.*

ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.37 от 19 Май 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 15 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.12 от 12 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.47 от 22 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.99 от 17 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.28 от 5 Април 2011г., изм. ДВ. бр.99 от 16 Декември 2011г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.102 от 21 Декември 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., доп. ДВ. бр.17 от 21 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013г., изм. ДВ. бр.91 от 18 Октомври 2013г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.19 от 5 Март 2014г., изм. ДВ. бр.107 от 24 Декември 2014г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Чл.28а се изменя така:

а) В ал.5 думите „Върховния административен съд” се заменят с думите „административния съд”;

б) Създава се нова ал.6 със следното съдържание:

„(6) Нарушението по ал.4 е самостоятелно основание за отмяна на взетите решения”.

2. В чл.38, ал.1 думите „пред Върховния административен съд” се заменят с думите „по реда на Административнопроцесуалния кодекс”.

§134. В Закона за сдружения за напояване (Обн. ДВ. бр.34 от 6 Април 2001г., изм. ДВ. бр.108 от 14 Декември 2001г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл.5, ал.2 думите „Функциите на надзорен орган се осъществяват от министъра на земеделието и продоволствието” се заменят с думите „Функциите на надзорен орган се осъществяват от упълномощено с изрична заповед на министъра на земеделието и продоволствието длъжностно лице”.

2. В чл.8, ал.5 думите „Върховния административен съд” се заменят с думите „административния съд по седалището на надзорния орган”.

3. В чл.37, ал.4 думите „Върховния административен съд” се заменят с думите „административния съд по седалището на надзорния орган”.

4. В чл.65, ал.1 думите „Министърът на земеделието и продоволствието упражнява правен, финансов и технически надзор върху дейността на сдруженията” се заменят с думите „Упълномощеното от Министъра на земеделието и продоволствието длъжностно лице по чл.5,

ал.2 упражнява правен, финансов и технически надзор върху дейността на сдруженията”.

§135. В Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (Обн. ДВ. бр.17 от 1 Март 1991г., попр. ДВ. бр.20 от 12 Март 1991г., изм. ДВ. бр.74 от 10 Септември 1991г., изм. ДВ. бр.18 от 2 Март 1992г., изм. ДВ. бр.28 от 3 Април 1992г., изм. ДВ. бр.46 от 4 Юни 1992г., изм. ДВ. бр.105 от 31 Декември 1992г., изм. ДВ. бр.48 от 4 Юни 1993г., изм. ДВ. бр.64 от 27 Юли 1993г., изм. ДВ. бр.83 от 30 Септември 1993г., изм. ДВ. бр.80 от 30 Септември 1994г., изм. ДВ. бр.45 от 16 Май 1995г., изм. ДВ. бр.57 от 23 Юни 1995г., изм. ДВ. бр.59 от 30 Юни 1995г., изм. ДВ. бр.79 от 17 Септември 1996г., изм. ДВ. бр.103 от 3 Декември 1996г., изм. ДВ. бр.104 от 6 Декември 1996г., доп. ДВ. бр.62 от 5 Август 1997г., изм. ДВ. бр.87 от 1 Октомври 1997г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Октомври 1997г., изм. ДВ. бр.123 от 22 Декември 1997г., доп. ДВ. бр.124 от 23 Декември 1997г., изм. ДВ. бр.36 от 31 Март 1998г., изм. ДВ. бр.59 от 26 Май 1998г., изм. ДВ. бр.88 от 31 Юли 1998г., изм. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998г., изм. ДВ. бр.68 от 30 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2000г., изм. ДВ. бр.106 от 22 Декември 2000г., изм. ДВ. бр.28 от 19 Март 2002г., изм. ДВ. бр.47 от 10 Май 2002г., изм. ДВ. бр.99 от 22 Октомври 2002г., изм. ДВ. бр.16 от 18 Февруари 2003г., изм. ДВ. бр.36 от 30 Април 2004г., изм. ДВ. бр.38 от 11 Май 2004г., изм. ДВ. бр.87 от 1 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.17 от 24 Февруари 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.13 от 9 Февруари 2007г., изм. ДВ. бр.24 от 20 Март 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.6 от 23 Януари 2009г., изм. ДВ. бр.10 от 6 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.44 от 12 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.94 от 27 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 15 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.62 от 10 Август 2010г., изм. ДВ. бр.8 от 25 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.39 от 20 Май 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.25 от 27 Март 2012г., изм. ДВ. бр.44 от 12 Юни 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.16 от 19 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.38 от 7 Май 2014г., изм. ДВ. бр.49 от 13 Юни 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Чл.34 ал.2 се изменя така:

„(2) Заповедта на кмета, както и отказът му да издаде такава заповед подлежат на обжалване пред съответния районен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението на заповедта, освен ако съдът разпореди друго. Решението

на районния съд подлежи на касационно обжалване пред тричленен състав на съответния административен съд”.

2. В чл.37в, ал.5 в последното изречение след думата „обжалвана” се добавят думите „пред съответния районен съд” и се добавя ново изречение последно:

„Решението на районния съд подлежи на касационно обжалване пред тричленен състав на съответния административен съд”.

3. В §4к, ал.6 от Преходните и заключителните разпоредби, в изречение трето думите „пред административния съд” се заменят с думите „пред районния съд” и се добавя изречение четвърто:

„Решението на районния съд подлежи на касационно обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс пред тричленен състав на съответния административен съд.”

4. В §4к, ал.13, т.1 от Преходните и заключителните разпоредби, след думите „подлежи на съобщаване и обжалване” се добавят думите „пред съответния районен съд” и се добавя ново изречение:

„Решението на районния съд подлежи на касационно обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс пред тричленен състав на съответния административен съд.”

5. В §4л от Преходните и заключителните разпоредби, в изречение второ се след думите „подлежат на обжалване” се добавят думите „пред съответния районен съд” и се добавя изречение трето:

„Решението на районния съд подлежи на касационно обжалване пред тричленен състав на съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс”.

§136. В Закона за съдебната власт (Обн. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.109 от 23 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.25 от 3 Април 2009г., изм. ДВ. бр.33 от 30 Април 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.102 от 22 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.59 от 31 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.1 от 4 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.23 от 22 Март 2011г., изм. ДВ. бр.32 от 19 Април 2011г., изм. ДВ. бр.45 от 14 Юни 2011г., изм. ДВ. бр.81 от 18 Октомври 2011г., изм. ДВ. бр.82 от 21 Октомври 2011г., изм. ДВ. бр.93 от 25 Ноември 2011г., изм. ДВ. бр.20 от 9 Март 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.50 от 3 Юли 2012г., изм. ДВ. бр.81 от 23 Октомври 2012г.,

изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.17 от 21 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.30 от 26 Март 2013г., доп. ДВ. бр.52 от 14 Юни 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., доп. ДВ. бр.70 от 9 Август 2013г., изм. ДВ. бр.71 от 13 Август 2013г., изм. ДВ. бр.19 от 5 Март 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 8 Март 2014г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.107 от 24 Декември 2014г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Чл.36 ал.3 се изменя така:

„(3) Решението на тричленния състав на Върховния административен съд е окончателно”.

2. Чл.323, ал.4 се изменя така:

„(4) Решението на тричленния състав на Върховния административен съд е окончателно”.

§137. В Закона за частните съдебни изпълнители (Обн. ДВ. бр.43 от 20 Май 2005г., изм. ДВ. бр.39 от 12 Май 2006г., изм. ДВ. бр.31 от 13 Април 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.82 от 21 Октомври 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.49 от 29 Юни 2012г.) се правят следните изменения:

1. В чл.53, ал.1 думите „Върховния административен съд” се заменят с думите „Административния съд София – град”.

§138. В Закона за чужденците в Република България (Обн. ДВ. бр.153 от 23 Декември 1998г., изм. ДВ. бр.70 от 6 Август 1999г., изм. ДВ. бр.42 от 27 Април 2001г., изм. ДВ. бр.112 от 29 Декември 2001г., изм. ДВ. бр.45 от 30 Април 2002г., изм. ДВ. бр.54 от 31 Май 2002г., изм. ДВ. бр.37 от 22 Април 2003г., изм. ДВ. бр.103 от 25 Ноември 2003г., изм. ДВ. бр.37 от 4 Май 2004г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.11 от 1 Февруари 2005г., изм. ДВ. бр.63 от 2 Август 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.82 от 10 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.11 от 2 Февруари 2007г., изм. ДВ. бр.29 от 6 Април 2007г., изм. ДВ. бр.52 от 29 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.63 от 3 Август 2007г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.13 от 8 Февруари 2008г., изм. ДВ. бр.26 от 7 Март 2008г., изм. ДВ. бр.28 от 14 Март 2008г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 28 Април 2009г., изм. ДВ. бр.36 от 15 Май 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.73 от 17 Септември 2010г., изм. ДВ. бр.9

от 28 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.43 от 7 Юни 2011г., доп. ДВ. бр.21 от 13 Март 2012г., изм. ДВ. бр.44 от 12 Юни 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.16 от 19 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.23 от 8 Март 2013г., изм. ДВ. бр.52 от 14 Юни 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.70 от 9 Август 2013г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл.8а, ал.4 думите „Административнопроцесуалния кодекс” се заменят с думите „чл.46”.

2. В чл.42в, ал.2 думите „Административнопроцесуалния кодекс” се заменят с думите „чл.46”.

3. В чл.46 се правят следните изменения и допълнения:

а) В ал.2 думите „подлежат на обжалване пред Върховния административен съд, чието решение е окончателно” се заменят с думите „подлежат на обжалване пред тричленен състав на съответния административен съд, освен в случаите, когато актът е издаден от министър”.

б) Създава се ал.5 със следното съдържание:

„(5) Решението на съда е окончателно”.

5. В чл.55, ал.3 думите „Административнопроцесуалния кодекс” се заменят с думите „чл.46”.

§139. Този закон влиза в сила от 01.01.2017 г., с изключение на:

1. §4, т.2 и 5, §12 и §30, които влизат в сила от 01.01.2019 г.; и

2. §4, т.6, която влиза в сила от 01.01.2021 г.

§140. (1) Считано от 01.01.2019 г., ал.3 на чл.217 се изменя, като в изречение първо думата „тримесечен“ се замества с „едномесечен“.

(2) Считано от 01.01.2019 г. ал.1 на чл.221 се изменя, като думата „тримесечен“ се замества с „едномесечен“.

§141. Висящите пред съдилищата административни дела се довършват по досегашния ред.

§142. Държавните органи, съдилищата, прокуратурата и съдебните изпълнители изпълняват задължението си по чл.18а, ал.2 до 01.01.2017г.

§143. (1) До три месеца от датата на обнародване на настоящия закон в „Държавен вестник“, Висшият съдебен съвет създава техническа възможност адвокатите да изпълнят задължението си по чл.137, ал.2 за известяване на електронните си адреси по електронен път посредством електронни съобщения, подписани с електронен подпис.

(2) Адвокатите заявяват пред Висшия съдебен съвет обстоятелствата, подлежащи на вписване съгласно чл.137,ал.2 до 01.01.2017 г.

§144. (1) Министерският съвет изпълнява задължението си по чл.307, ал. 1 от този кодекс в тримесечен срок от обнародване на настоящия закон в „Държавен вестник“.

(2) В шестмесечен срок от обнародване на закона в „Държавен вестник“ Министерският съвет и съответните министри и други административни органи извършват промени в подзаконовите нормативни актове, чиито разпоредби противоречат на този закон.

Вносител:

МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на Административнопроцесуалния кодекс

Предлаганият законопроект цели, без да променя философията и основните принципи на Административнопроцесуалния кодекс, да отрази налагащите се промени в резултат на близо десетгодишното прилагане на кодекса, да прецизира текстове, по които има противоречива практика, да попълни празноти в регулацията, да отрази актуалния етап на електронизация на съобщенията, да въведе конкретни срокове за все по-съществено прилагане на електронната идентификация, да облекчи работата на Върховния административен съд (ВАС) и да осигури в пълна степен изпълнението на основната му цел, установена от чл.125, ал.1 от Конституцията, а именно – осъществяване на върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите в административното правораздаване. Без съмнение, претовареността на ВАС, поради ангажирането му като първа съдебна инстанция по редица спорове, в момента препятства осъществяването на тази цел.

Промените в Кодекса си поставят и важната цел да се намалят съществено делата, при които ВАС действа и като първа, и като касационна инстанция – нещо, което по принцип е съществен недостатък на всяко съдопроизводство по света. Промените дават перспектива за ускоряване на административното правосъдие като резултат от електронизацията, а също като се съсредоточи процесът на доказване само в първата инстанция и като се акцентира върху изискването за прилагане на изчерпателни писмени доказателства още към жалбата и изчерпване на доказателствените искания в жалбата. Тук следва да се има пред вид, че преди съдебното производство вече е имало административно производство, в което е имало процес на доказване.

Една от важните промени в Кодекса е подробната уредба на института на мълчаливото съгласие. Това изменение улеснява законодателя при въвеждането на принципа в специалните закони и създава предпоставка за постепенен преход от презумпция за мълчалив отказ към презумпция за мълчаливо съгласие в подходящите за това случаи. Мълчаливото съгласие е инструментът, чрез който най-лесно се игнорира бездействието на администрацията. Едновременно с това се въвежда неограничената отговорност на държавните служители и лицата, заемащи политически постове при бездействие на виновните длъжностни лица, което довежда до настъпване на мълчаливо съгласие.

Създават се допълнителни гаранции срещу бездействието на администрацията, като се предвижда административните съдилища да следят за мълчаливите откази и да изискват доказателства от административните органи за произнасянето им в срок. При неизпълнение на задължението от страна административния орган, съдът уведомява съответното длъжностно лице от органите на изпълнителната власт, което съставя актовете за установяване на нарушенията. Това задължение на административните съдилища, чрез техните председатели или овластени от тях длъжностни лица, е скрепено със съответно регламентирани административнонаказателни разпоредби. На практика предвидената в момента в Кодекса административнонаказателна отговорност не действа, поради несполучливи промени и липса на координация при тези промени в Кодекса и в специалните закони.

В Кодекса реално се въвежда възможността водещият производството орган да изисква служебно необходимите документи от съответните държавни и общински органи. Неизпълнението на това му задължение може да доведе до мълчалив отказ или мълчаливо съгласие, за което вече в Кодекса е предвиден ефективен механизъм за административнонаказателна отговорност.

По-нататък, се дава възможност на съда да спира предварително изпълнение, допуснато по силата на специален закон. В този смисъл проектът е съобразен с постановеното от Общото събрание на съдиите от Върховния административен съд тълкувателно решение №5/08.09.2009г. Предварителното изпълнение, в случай че не може да се спре от съда, на практика често обезсмисля съдебния процес по обжалване на индивидуалните административни актове. По този начин уредбата се хармонизира с разпоредбите, уреждащи оспорването на общи и подзаконови нормативни актове.

Изрично се регламентират съществени процесуални нарушения, изведени от съдебната практика с оглед критерия дали нарушението би могло да повлияе върху съдържанието на акта. При нарушаване на процесуалните норми, които не могат да повлияят върху съдържанието на акта, актът да не се отменя, ако съдът установи, че актът е законосъобразен и е издаден при обвързана компетентност или при оперативна самостоятелност, ако горестоящият орган се е произнесъл, че актът е целесъобразен.

Когато Върховният съд се произнася като първа инстанция, делото се разглежда в състав от един съдия, с изключение на случаите, когато се разглеждат жалби срещу актове на колективни органи или подзаконови нормативни актове или когато това е единствената съдебна инстанция. В този случай обжалването ще става пред тричленен състав на същия съд. Това значително ще облекчи натоварването на съдиите от Върховния

административен съд. Съставът от трима съдии при касационното обжалване дава достатъчно гаранции за компетентност при разглеждане на делото. На практика при петчленните състави в повечето случаи съдиите само подписват вече изготвеното решение, без да имат време да вникнат в него.

Премахва се седемчленният състав при производствата за отмяна, който показва редица несъвършенства при функционирането си, включително трудности при формирането му.

Въвеждат се бързи срокове за насрочване на делата, като освен това се поставя за цел допълнително ускоряване да започне от 2018 г.

При касационното обжалване се въвежда принципът на закритото заседание, но с редица важни изключения. Страните вече са имали възможност да участват в публично устно състезателно производство в първата инстанция и касационният съд може да се запознае с протоколите от заседанията. Възприетото разрешение не противоречи на чл.6, ал.1 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. Всички лица в България имат право на публично гледане на административните им дела пред първоинстанционния съд. Никъде в Конвенцията не се изисква всички съдебни инстанции да провеждат публични заседания. Конвенцията даже не изисква да има касационно обжалване на съдебните решения (В този смисъл *Monnell and Morris v. United Kingdom* (1988) 10 E.H.R.R. 205; [1987] E.H.R.C. 9562/81 и *Ekbatani v. Sweden* 10465/83; (1991) 13 E.H.R.R. 504; [1988] E.C.H.R. 10563/83).

Предвидена е възможност за налагане на обезпечителни мерки в изпълнителното производство и на други административни органи, освен на длъжника по изпълнителното основание, което защитава интересите на гражданите и организациите в по-голяма степен. Предвид конститутивното действие на влязлото в сила решение и неговата противопоставимост спрямо всеки, не съществуват пречки съдебният изпълнител да е законово овластен да налага обезпечителни мерки и на други административни органи.

Коренно се променя режимът на съобщенията. На първо място се предвижда много по-съществено въвеждане на електронната идентификация и електронните съобщения. Едновременно с това се зачитат и правата на гражданите, които нямат достъп до Интернет. Съобщенията се уреждат отделно, като призоваването се третира само като специфичен вид съобщения. Уведомяването пък за вече постановени актове на решаващите органи става чрез връчването им, когато това е възможно и практически обосновано, а не чрез съобщения за изготвянето им. Въвежда се задължение за всички органи да публикуват максимално бързо постановените от тях актове на Интернет страниците си.

Кодексът предвижда опростен, не губещ време, но ефективен механизъм за уеднаквяване на съдебната практика в отделенията на Върховния административен съд. Не е тайна че противоречивата практика в някои от отделенията на ВАС надхвърля допустимото. А без уеднаквена съдебна практика няма справедливо правосъдие. Именно специализираните в дадена материя съдии най-бързо могат да уеднаквят практиката си. Това ще е и механизъм съдиите да не се отклоняват от приетата от отделенията си практика. Кратката процедура по уеднаквяване се задейства от граждани или организации, които са били страни в приключили с влезли в сила решения или определения дела и не води до отмяна на тези решения или определения.

Предвидената промяна в родовата подсъдност по дела, касаещи обжалване на актове, свързани със служебни правоотношения по реда на Закона за държавния служител, Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и др. е от особена важност за постигане целта на законопроекта, като е съобразена и с Конституцията. Това е така, защото в приложното поле на чл.125, ал.2 от Конституцията попадат само административните актове на министрите. Заповедите за прекратяване на служебно правоотношение са вътрешноведомствени актове. Тези заповеди не могат да бъдат квалифицирани като индивидуални административни актове - на първо място, защото имат за адресат единствено страна по служебно правоотношение, т.е. лице от администрацията, респ. не създават права или задължения и не засягат непосредствено права, свободи или законни интереси на лица извън администрацията. Поради това тези актове не са индивидуални административни актове и не попадат под действието на чл.125, ал.2 от Конституцията. Наред с това, те по никакъв начин не представляват акт на държавно управление, израз на изпълнително-разпоредителната дейност на административния орган.

Предвижда се и промяна на началния момент, от който тече срокът за обжалване на решението на възложителя по ЗОП за откриване на процедурата, с цел по-добра защита на интересите на заинтересованите лице. Съответното лице е в състояние да прецени в най-голяма степен дали предвидените от възложителя изисквания към кандидатите са законосъобразни, респективно дали да обжалва решението за откриване на процедурата, едва след като е закупило документация за участие, в която най-пълно са изложени съответните изисквания, докато досегашната практика на съда по-скоро клони да възприема като начален момент, от който тече срокът за обжалване моментът на публикуване на решението в регистъра за обществените поръчки.

Пак с оглед основната цел на законопроекта, считаме за конституционносъобразно и целесъобразно съдебните производства по редица закони (Закон за насърчаване на заетостта, Закон за националния

архивен фонд, Закон за общинската собственост, Закон за опазване на земеделските земи и т.н.), които касаят или проверка законосъобразността на наложени принудителни административни мерки с относително ниска обществена значимост, или се отличават с относителна липса на правна и фактическа стойност, да приключват на една съдебна инстанция, като се изключи възможността за касационно обжалване.

В този дух се предвиждат и промени при разглеждането на данъчни дела. Първата промяната цели да се въведе имуществен праг за подаване на касационни жалби срещу ревизионни актове. Нормален правен принцип е на касационно обжалване да подлежат само дела над определен материален интерес. Производството по обжалване на ревизионните актове включва една административна и две съдебни инстанции, като в случая се премахва последната инстанция по дела с нисък материален интерес. Разглеждането на жалбите срещу актове с малък материален интерес от две инстанции е достатъчна гаранция за законосъобразността и правилността на решенията. По този начин Върховният административен съд ще се произнася само по дела, по които има значим материален интерес, което ще позволи същите да се разглеждат и анализират по-задълбочено и всеобхватно. Вече има създадена постоянна съдебна практика по данъчни дела, която ще се използва от административните съдилища при решаване на споровете. От друга страна Върховният административен съд ще продължава да се произнася по данъчни дела и да доразвива съдебната практика.

Въвеждането в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и някои специални закони на 4% държавна такса за подаване на касационни жалби ще ограничи злоупотребата с правото на жалба. В момента таксата за касационно обжалване на ревизионни актове е 25лв., което не отговаря на пазарните условия, нито е достатъчно да покрие разходите на съда. При обжалване на ревизионните актове е налице ясен материален интерес. В тези случаи повдигнатият пред съда спор е с изключително имуществен характер, което предполага и въвеждането на пропорционална такса по подобие на гражданските имуществени спорове. Имайки предвид риска от понасяне на разноските по делото съразмерно на отхвърлената част от жалбата, страните ще се въздържат да подават касационни жалби в случаите, в които ясно разбират, че нямат основателни аргументи. По този начин ще намалеят данъчните дела, гледани от Върховния административен съд, който в момента е изключително претоварен. Това ще позволи делата да се насрочват и решават в по-кратки срокове - както в интерес на страните в процеса, така и в обществен интерес. Същите доводи аргументират и въвеждането на държавна такса за касационно обжалване във връзка с редица други закони, като ЗОП, ЗК, ЗЗК, ЗМ, ЗПБ и други.

От друга страна, за да не се затруднява жалбоподателят и да не му се задържат парични средства, които може да използва в търговската си дейност, както и да не се налага увеличение на бюджета на администрацията, се предвижда държавната такса да не се внася към момента на подаване на касационната жалба, а да се плаща след приключване на делото и да се понася от страната, на която е отхвърлена претенцията.

В кодекса се предвижда увеличаване на таксите при касационното обжалване. На първо място има една безплатна съдебна инстанция, която гарантира достъп до съд като защита срещу администрацията. И съвсем нормално е, който е недоволен, но не от администрацията, а от произнасянето на съда, да внесе една относително неголяма сума. С настоящите изменения се изоставя традиционната практика всички съдебни такси да се уреждат с подзаконов нормативен акт – тарифа - именно с оглед осигуряване на по-голяма стабилност чрез първично, законово уреждане на този въпрос. В случай, че се възприеме подходът всички такси да се уреждат с тарифа, то първо следва да се задължи Министерският съвет да измени тарифата и чак след това да се заличат от кодекса, съответно от специалните закони, текстовете, уреждащи дължимостта и размерите на таксите. Заливането на Върховния административен съд с касационни жалби го лишава от възможност внимателно да обмисля решенията си и да обобщава съдебната практика. В големия брой случаи по света касационната жалба не е масово използван случай при административни обжалвания. В съответствие с принципа на равенство, таксите при касационно обжалване се отнасят за всички страни в производството, като същевременно се отчитат и различията във финансовите възможности на гражданите и останалите страни.

Тази промяна ще доведе и до увеличение на приходите в бюджета от събираните съдебни такси.

В Кодекса са предложени и голям брой други положителни промени, които отразяват съдебната практика, препоръките в доктрината и предложенията на авторитетни съдии. Резултатът ще е едно по-ясно, мобилизиращо всички участници в процеса, по-систематизирано, гарантиращо правата и задълженията и по-бързо административно производство. Голяма част от административните актове се обжалват. Поради това бързото производство пред административните органи се обезсмисля при бавно административно правораздаване. А това качествено влошава управлението на държавата. Предложените изменения в Кодекса ще подобрят съществено изпълнително-разпоредителната дейност на държавата и ще са много съществена крачка за успешна съдебна реформа.

ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА:

1. *Първостепенен разпоредител с бюджетни кредити, чийто бюджет засяга проектът на нормативен акт:* Висшия съдебен съвет („ВСС“).

2. *Второстепенен разпоредител с бюджетни кредити, чийто бюджет засяга проектът на нормативен акт:* Върховният административен съд, („ВАС“) и административните съдилища.

3. *Икономическо и финансово въздействие и остойността на последиците, които произтичат от проекта на нормативния акт:*

3.1. Промяната в подсъдността ще доведе до намаляване постъпленията на дела във ВАС и увеличаване на постъпленията на дела в административните съдилища, преимуществено в Административен съд – София град („АССГ“) предвид седалището в гр. София на административните органи, издаващи административни актове по специалните закони, в които се предвиждат измененията с преходните разпоредби (Комисия за защита на конкуренцията, Комисия за регулиране на съобщенията, Българска народна банка, Комисия за защита на личните данни, държавни агенции и др.). При прогнозиране на промените в постъпленията на дела в административните съдилища, следва да се отчете, че освен АССГ при останалите административни съдилища няма да се достигне до увеличаване на натовареността на съдилищата, налагаща необходимост от допълнителна кадрова обезпеченост.

С оглед гореизложеното, се предвижда значително увеличаване на постъпленията от дела в АССГ, съответно на натовареността на съдиите. При предвиждане на увеличаването на делата, отново се отчитат и измененията, водещи до намаляване на дела – намаляване на данъчните дела предвид въвеждането на пропорционална такса и въвеждането на критерий за допускане на данъчни дела предвид материалния интерес на обжалвания акт. Предвижда се увеличаване на делата на АССГ с 50-65 %. Съгласно Доклада за дейността на АССГ за 2014 г. брой на постъпилите дела е 12 575, като средномесечната натовареност за 2014г. на 1 съдия, при щат от 53 съдии и на база общо дела за 12 месеца, е 28,04 дела. Действителната натовареност на съдиите от АССГ за 2014 г., на база всички дела за разглеждане, е 48,54 дела месечно.

Увеличаването на постъпленията от дела ще изисква кадрова обезпеченост чрез откриване на нови щатни бройки за съдии, назначаване на съдебни служители и обезпеченост на сградния фонд. Всички тези дейности, задължителни за изпълнение на измененията в закона, ще изискват увеличаване на годишните разходи в утвърдения бюджет на АССГ като част от бюджета на съдебната власт. Необходимите предвиждания за разходи се остойносттават както следва: завишаване на

разходите за възнаграждения за заплати на съдии и съдебни служители в АССГ с 50 % спрямо отчетените през 2014 г. – с 2 690 000 лева. Разрешаването на въпроса със сградния фонд на първо място може да се отрази на разходите чрез включване на перо за наем на офисни площи, който се остойностява на 1 500 000 лева годишно при пазарен месечен наем (8 евро/кв.м. – съгласно Imot.bg).

С оглед гореизложеното, ще е необходимо предвиждане на допълнителни годишни разходи общо в размер на 4 190 000 лева.

3.2. Въвеждането на изменения в държавните такси и най-вече въвеждането на пропорционална такса върху материалния интерес по административни дела ще доведе до значително увеличаване на приходите на ВАС и административните съдилища. Към настоящия момент административното правосъдие се осъществява при заплащане на символични такси, което води да злоупотреба с правото на жалба. В допълнение, приходите от съдебни такси от административните съдилища са несравнимо ниски с тези на гражданските съдилища.

С оглед въвеждането на 4 % пропорционална такса по данъчни дела и делата по ЗЗК, се остойностяват приходите от съдебни такси, като се отчита намаляването на постъпленията по тези дела с около 20 %. Предвиждането е извършено на база на запитване към 15 адвокатски кантора с оглед тяхното професионално мнение за отлив на клиенти по обжалвания на ревизионни катове и актове на КЗК. Остойностяването е както следва:

3.2.1. Приходи от държавни такси по данъчни дела:

Съгласно годишния доклад на НАП за 2014 г. в резултат на проведения данъчен контрол за издадени 11 327 ревизионни актове, по които допълнително разкрити приходи са 1 716 905 хил. лв.

Таблица - Извършени ревизии и резултати от тях

Показатели	Мерна единица	Отчет 2014 г.	Отчет 2013 г.	Отчет 2012 г.	Изменение 2014 г. спрямо 2013 г.
Възложени ревизии	брой	10 187	12 078	10 862	-16%
Издадени РА	брой	11 327	10 957	13 418	3%
- в т.ч. РА за осигурителни вноски	брой	2122	2005	2020	6%
Допълнително разкрити приходи	хил.лв.	1 716 905	1 735 055	3 072 662	-1%
- в т.ч. осигурителни вноски	хил.лв.	43 091	71 261	57 431	-40%
Брой издадени РА с разкрития над 10 000 лв.	брой	6 462	6 718	8 195	-4%
Отн. дял на РА с разкрития над	%	56.7	61.3	63.5	-4.6%

10 000 лв.					
Относителен дял на издадените нулеви ревизионни актове	%	11.4	13.8	15.3	-2.4%
Среден размер на допълнително разкрити приходи на един РА	хил.лв.	152	158	229	-4%
Относителен дял на спрените спрямо възложените ревизии	%	14.1	9.7	8.5	4.4%

Съгласно годишния доклад на НАП за 2014 г. се обжалват 35 % от издадените ревизионни актове.

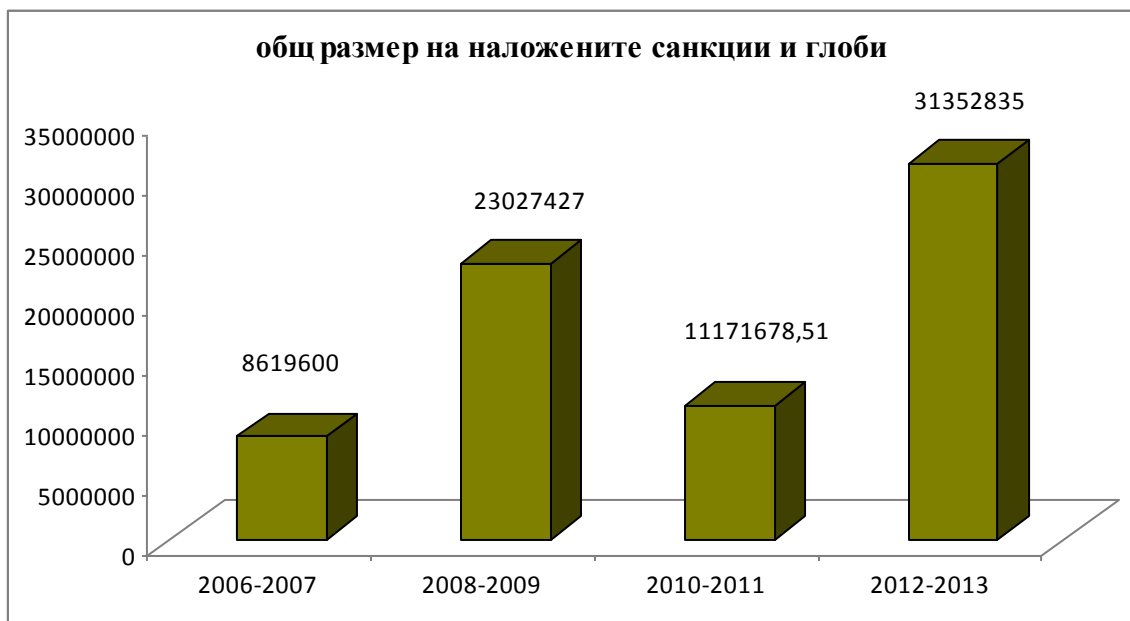
Таблица : Обжалване на ревизионни актове, 2014 г.

	Брой обжалвани РА	Брой решения на директор ДОДОП			Върнати РА за нова ревизия
		Потвърдени	Отменени	Изменени	
ОДОП София	1604	614	534	585	438
ОДОП Пловдив	988	552	263	221	272
ОДОП Бургас	260	137	74	48	73
ОДОП Варна	739	396	170	197	202
ОДОП В.Търново	369	225	82	65	102
ГДО	41	9	13	18	8
Общо:	4001	1933	1136	1134	1095

При предвиждане за намаляване на данъчните дела с 20 % ще се достигне обжалване на 28 % от издаваните ревизионни актове. При материален интерес по обжалваните актове в размер на 28 % от допълнително разкрити приходи за 2014 г., а именно в размер на 480 735 хил. лв., остойносттаването на допълнителния приход от съдебни такси е 19 229 хил. лв. (4 % върху обжалваемия интерес).

3.2.2. Приходи от държавни такси по дела за обжалване на глоби или имуществени санкции, наложени от КЗК по ЗЗК и ЗОП:

Съгласно Отчета за дейността на КЗК през 2013 год. със свои решения Комисията е наложила имуществени санкции и глоби за извършени нарушения по ЗОП и ЗЗК, както и за непредоставяне или непълно предоставяне на информация и глоби на физически лица за осъществено от тях съдействие за извършване на нарушения по ЗЗК с общ размер на 8 587 877 лева.

Съгласно Отчета за дейността на КЗК през 2013 год. са подадени общо 96 жалби пред Върховен административен съд срещу постановените от Комисията за защита на конкуренцията решения и определения, като няма данни за материални интерес по делата с предмет имуществени санкции и глоби за извършени нарушения по ЗОП и ЗЗК.

Ако се приеме, че се обжалват 50 % от решенията на КЗК, то материалният интерес по постъпващите дела, би бил 4 294 000 лева. Оттам приходите от държавни такси се остойносттават в размер на 171 757 лева на база на отчетната статистическа информация за дейността на КЗК за 2013 г. Този размер е приблизително равен на всички годишни приходи от държавни такси на АССГ съгласно доклада му за 2013 г., което демонстрира значителността на увеличението от постъпления от държавни такси в бюджета на съдебната власт, и в случай в бюджета на ВАС и административните съдилища.

3.2.3. С оглед наличието на публично достъпната статистически информация, са изложени по-горе минималните прогнозируеми ефекти от увеличаване на приходите от държавни такси. Предвид липсата на статистически данни за обжалваемия материален интерес по останалите административни дела, за които се предвижда 2 % пропорционална такса, не се остойносттават допълнителните приходи, които да се очакват.

3.3. Въвеждането на мерки за електронно правосъдие в голямата си част отговарят на обществените отношения, които отразяват достиженията на информационното общество. В частта с призоваване и съобщаване чрез и-мейл, с кратко текстово съобщение (SMS), и т.н. е налице техническа обезпеченост, като разходите по нея адекватно ще заместят разходите за

пощенски, куриерски услуги, и услуги от служби „Призовки“. Следователно тази мярка няма да има пряко въздействие върху бюджета на съдебната власт.

Вносител: